Ministru kabineta
2008.gada __._____
rīkojums Nr._____

Latvijas Republikas Pirmais energoefektivitātes rīcības plāns 2008. – 2010.gadam

(informatīvā daļa)

Saturs

1 VALSTS INDIKATĪVĀ ENERĢIJAS IETAUPĪJUMA MĒRĶA APRĒĶINS 3
1.1 Veiktie energoefektivitātes pasākumi laika posmā 1998.-2007. 3
1.2 Valsts indikatīvā mērķa aprēķins 10
2 ENERGOEFEKTIVITĀTES PASĀKUMI SEKTOROS 14
2.1 Mājsaimniecības 14
2.2 Pakalpojumi 25
2.3 Rūpniecība 29
2.4 Transports 38
2.5 Lauksaimniecība un lauku attīstība 46
2.6 Horizontālie un starp-sektoru pasākumi 52
2.7 Valsts sektora parauglomas izpilde 55
2.8 Centralizētā siltumapgāde 59
2.9 Tiesību aktu iniciatīvas 63

1 VALSTS INDIKATĪVĀ ENERĢIJAS IETAUPĪJUMA MĒRĶA APRĒĶINS

1.1 Veiktie energoefektivitātes pasākumi laika posmā 1998.-2007.

Enerģijas lietderīgu izmantošanu sekmē gan enerģijas efektivitātes paaugstināšanas pasākumi, gan enerģijas taupīšanas pasākumi. Enerģijas efektivitāti būtiski ietekmē pielietotās tehnoloģijas. Turpretim enerģijas taupīšana ir process, kā pamatā ir enerģijas patērētāju ieradumu un uzvedības kopums. Enerģijas efektivitātes paaugstināšanas un enerģijas taupīšanas stratēģijām ir jābūt balstītām uz kopēju valsts stratēģiju, kur būtiskākie instrumenti ir nodokļu politika un dažādi atbalsta mehānismi. Enerģijas efektivitātes paaugstināšanos un taupīšanu ievērojami var paātrināt kvalitatīva informācija un tirgus procesi.

Līdz šim daudzās jomās Latvijas Republikā jau ir veikti pasākumi enerģijas efektīvai izmantošanai, kas devuši pozitīvus rezultātus. Pielietojot no augšas uz leju (top-down) vērsto analīzes metodi, 1. att. parādītas divas gala enerģijas patēriņa līknes. Zemākā no tām attēlo faktisko gala enerģijas patēriņu, bet augstākā iespējamo gala enerģijas patēriņu pie nemainīgas 1995. gada energointensitātes (44,5 GJ/1000Ls (2000)).

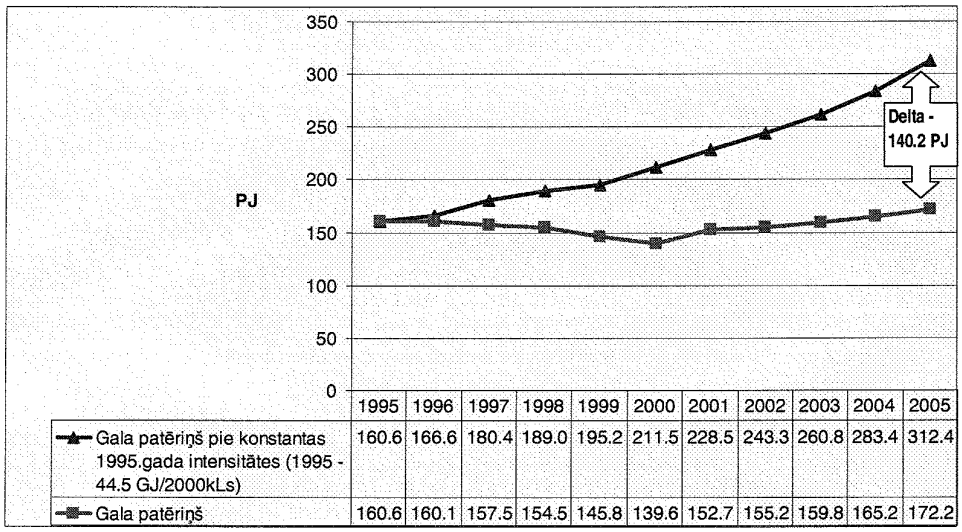

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Gala patēriņš pie konstantas 1995.gada intensitātes (1995 - 44.5 GJ/2000kLs)	160.6	166.6	180.4	189.0	195.2	211.5	228.5	243.3	260.8	283.4	312.4
Gala patēriņš	160.6	160.1	157.5	154.5	145.8	139.6	152.7	155.2	159.8	165.2	172.2

1. att. Gala enerģijas ietaupījums laika posmā no 1995. – 2005. gadam.

Starpība starp šīm līknēm 140,2 PJ ir enerģijas ietaupījums, ko ietekmējuši dažādi faktori:

- Veiktie energoefektivitātes pasākumi dažādos patēriņa sektoros;

- Strukturālas izmaiņas tautsaimniecībā;
- Tehnoloģiju attīstība un to ieviešana visos enerģijas patēriņa sektoros;
- Patērētāju uzvedības maiņa (attieksmes maiņa un līdzekļu ieguldīšana energoefektivitātes pasākumos) energoresursu sadārdzināšanās rezultātā.

Visplašāk energoefektivitātes pasākumi iepriekšējā laika periodā tika veikti ēku energoefektivitātes uzlabošanas jomā mājsaimniecību un publiskajā sektorā, kā arī atsevišķās rūpniecības nozarēs.

No 2003. gada 1. janvāra spēkā ir stājies jauns būvnormatīvs LBN 002-01 "Ēku norobežojošo konstrukciju siltumtehnika", kurš nosaka ēkas aprēķina siltumu zudumu koeficienta paredzamās normatīvās un maksimālās siltuma caurlaidības koeficientu vērtības, kas piemērojamas jaunbūvējamām un renovējamām ēkām to būvprojektēšanā sākot no 2003.gada. Līdz ar to ēkas, kuras tiek būvētas pēc 2003. gada maksimālās siltuma caurlaidības koeficientu vērtības ir samazinājušās vairākas reizes, un paaugstinājusies ēku energoefektivitāte.

Latvijas Republikā ir īstenotas vairākas energoaudita programmas ēkās. Pirmā energosertifikācijas programma tika īstenota ES LIFE demonstrācijas programmas ietvaros ar programmas nosaukumu ENERLAB, kuru veica RTU SGUTI eksperti Ogres pilsētā.

Ēku energosertificēšanas projektus ir veikusi arī Valsts aģentūra „Mājokļu aģentūra", kura jau trīs gadus īsteno projektu „Publiskās un privātās partnerības projekts - Mājokļu energoauditi".

Laika periodā 1998.-2007. no valsts budžeta, Eiropas Savienības fondiem un cita veida dotācijām finansētie energoefektivitātes pasākumi uzskaitīti 1.1. tabulā, kurā līdzfinansējums norāda publiskā finansējuma apjomu.

No apkopotās informācijas par auditēto, vairāku simtu tipveida daudzdzīvokļu ēku siltuma patēriņu apkurei un novērtēto energoefektivitātes pasākumu devumu enerģijas ietaupīšanai, ir izveidota sistematizēta informācijas bāze, kas dod priekšstatu par dažādu energoefektivitātes pasākumu ietekmi uz enerģijas patēriņa samazināšanu.

Pielietojot „no lejas uz augšu" (bottom-up) vērsto analīzes metodi un pamatojoties uz energoauditos veiktajiem novērtējumiem un pētījumos apkopoto informāciju par enerģijas patēriņu un veicamiem efektivitātes paaugstināšanas pasākumiem, ir definētas trīs energoefektivitātes pasākumu grupas atkarībā no to izmaksām[1] un iespējamā enerģijas ietaupījuma apjoma, kuras izmantotas enerģijas ietaupījuma noteikšanai 1.1 tabulā:

[1] 2007. gada cenās

- 1. grupa - neatliekami veicamie, ātri atmaksājušies enerģijas efektivitāti uzlabojoši pasākumi, kuros ietilpst logu blīvēšana, ārdurvju remonts, siltummezgla darbības regulēšana, cauruļvadu izolēšana. Veicot šos energoefektivitātes pasākumus, siltumenerģijas ietaupījums ir iespējams līdz 15% un nepieciešamās izmaksas ir no 0 – 190 LVL/MWh.
- 2. grupa aptver bēniņu papildu siltināšanu, siltummezglu nomaiņu un iekšējo inženiersistēmu uzlabošanu. Šo pasākumu izmaksas ir 190 – 310 LVL/MWh un potenciālais ietaupījums 15 – 30% no kopējās siltumenerģijas patēriņa ēkā.
- 3. grupa - ārsienu un jumta konstrukciju papildus siltināšana, logu nomaiņa, lodžiju iestiklošana un ventilācijas sistēmu uzlabošanas pasākumi, kuru kapitālieguldījumi ir 310 – 560 Ls/MWh.

Pamatojoties uz minētajiem novērtējumiem un apkopoto informāciju par veiktajiem projektiem energoefektivitātes uzlabošanai, aprēķinātais iegūtais kopējais enerģijas ietaupījums pasākumos, kuros izmantots publiskais finansējums, laika periodā 1998.-2007. ir 325 GWh (1,17 PJ).

1.1 tabula

Energoefektivitātes pasākumi laika posmā 2000.-2007.

Gads	Pasākums	Kopējās izmaksas, 1000 LVL	Līdzfinan-sējums, 1000 LVL	Līdzfinan-sējuma avoti	Veiktie pasākumi	Enerģijas ietaupījums, GWh
2007.	Sabiedrisko ēku energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi	1600	1200	Valsts budžets	Paaugstināta ēku energoefektivitāte	*
2007	Siltumenerģijas ražošanas, pārvades vai sadales efektivitātes paaugstināšanas projekti	5067	3800	Valsts budžets	Nomainīti siltumtīkli, uzstādīti efektīvi apkures katli	*
2006	Valsts siltumapgādes sektora programma					
	t.sk. sabiedrisko ēku energoefektivitātes paaugstināšanai	2735	2052	Valsts budžets	Paaugstināta energoefektivitāte 31 ēkā	12
	t.sk. siltumenerģijas ražošanas un pārvades efektivitātes paaugstināšanai	6598	4948	Valsts budžets	Nomainīti 35 km siltumtīkli, uzstādīti efektīvi apkures katli ar kopējo jaudu 7 MW	25
	Kopā	**9333**	**7000**			**37**
2006.	Siltumapgādes sistēmu modernizācija atbilstoši vides prasībām un energoefektivitātes					

Gads	Pasākums	Kopējās izmaksas, 1000 LVL	Līdzfinan-sējums, 1000 LVL	Līdzfinan-sējuma avoti	Veiktie pasākumi	Enerģijas ietaupījums, GWh
	paaugstināšana gan siltumapgādes sistēmas ražošanas un sadales pusē, gan gala patērētāja pusē					
	t.sk. sabiedrisko ēku energoefektivitātes paaugstināšanai	4699	4493	ERAF un valsts/ pašvaldību budžets	Paaugstināta energoefektivitāte 35 ēkās	11
	t.sk. siltumenerģijas ražošanas un pārvades efektivitātes paaugstināšanai	15528	7259	ERAF un valsts/ pašvaldību budžets	Nomainīti 50 km siltumtīkli, uzstādīti 26 efektīvi apkures katli ar kopējo jaudu 44 MW	32
	Kopā	**20227**	**11752**			**43**
2005	Siltumapgāde	694	455	Valsts investīciju programma	Īstenoti 7 projekti	2
2004	Siltumapgāde	1868	871	Valsts investīciju programma	Īstenoti 9 projekti	6
2003	Siltumapgāde	3723	2668	Valsts investīciju programma	Īstenoti 28 projekti	12
2002	Siltumapgāde	4482	1654	Valsts	Īstenoti 23	16

Gads	Pasākums	Kopējās izmaksas, 1000 LVL	Līdzfinan-sējums, 1000 LVL	Līdzfinan-sējuma avoti	Veiktie pasākumi	Enerģijas ietaupījums, GWh
				investīciju programma	projekti	
2001	Siltumapgāde	3486	2524	Valsts investīciju programma	Īstenoti 29 projekti	13
2000	Siltumapgāde	28833	17649	Valsts investīciju programma	Īstenoti 36 projekti	98
2003	Dzīvojamā fonda energoefektivitātes uzlabošanai	6850	1470	Vācijas federālās Vides, dabas aizsardzības un kodoldrošības ministrijas dāvinājums	Paaugstināta energoefektivi-tāte 47 ēkās	22
2000.-2004.	Izglītības sistēmas attīstības projekts (ISAP)	22345	17875	Pasaules Banka	Paaugstināta energoefektivit-āte 100 izglītības iestādēs	65
1998.-2007.	Energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi		851	Energo-efektivitātes fonds	Paaugstināta energoefektivi-tāte 17 ēkās	3

Gads	Pasākums	Kopējās izmaksas, 1000 LVL	Līdzfinan-sējums, 1000 LVL	Līdzfinan-sējuma avoti	Veiktie pasākumi	Enerģijas ietaupījums, GWh
1998.-2006.	Energoefektivitātes paaugstināšanas projekti	2695	1267	Vides Investīciju fonds	22 siltumapgādes sistēmu rekonstrukcija (ietverot siltumavotus, siltumtīklus un ēkas)	8
1998.-2007.	**Kopā**	**140763**	**89788**			**325**

* - pasākumi veikti 2007. gadā un ietaupījuma rezultāti tiek apkopoti

Lai turpmāk pilnveidotu energoefektivitātes projektos iegūtā enerģijas ietaupījuma noteikšanu un dokumentāciju, visiem energoefektivitātes projektiem, kuri saņem līdzfinansējumu no valsts budžeta vai ES fondiem būs nepieciešams iesniegt atskaites par siltumenerģijas patēriņu pirms un pēc projekta realizācijas. Lai enerģijas patēriņu varētu noteikt precīzi, nepieciešams pirms un pēc pasākuma ieviešanas veikt energoauditu. Energoaudita nepieciešamību un veikšanas kārtību, kā arī atskaišu iesniegšanas formu un kārtību jānosaka *„Energoefektivitātes likumā"*, kura nepieciešamība aprakstīta tālāk sadaļā 2.9, kā arī tiesību aktos, kas reglamentē dažādu energoefektivitātes pasākumu atbalsta shēmu piemērošanu.

1.2 Valsts indikatīvā mērķa aprēķins

Valsts indikatīvā mērķa aprēķināšanai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 5.aprīļa Direktīvas 2006/32/EK par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem I pielikumu tiek izmantoti dati par gala enerģijas patēriņu piecu gadu posmu no 2000. gada līdz 2004. gadam. Tabulā 1.2 ir parādīts gala enerģijas patēriņš dažādos sektoros izvēlētajā laika periodā .

1.2 tabula

Gala enerģijas patēriņš sadalīts pa sektoriem 2000. – 2004. gads, PJ

	2000	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**
Mājsaimniecības	55,4	61,3	60,9	61,4	59,7
Pakalpojumi	21,8	22,5	24,4	25,2	28,3
Transports	31,4	36,8	36,6	38,7	40,3
Rūpniecība	23,9	25,5	26,4	26,8	28,9
Lauksaimniecība	3,9	4,1	3,7	4,4	4,5
Enerģijas patēriņš rūpniecības emisiju tirdzniecības iekārtās	10,6	12,0	12,4	12,5	12,6
Gala enerģija	**125,8**	**138,0**	**139,6**	**143,9**	**149,2**

Pamatojoties uz 1.2 tabulā parādītiem datiem par gala enerģijas patēriņu tiek aprēķināts vidējais gala enerģijas patēriņš un ietaupījuma mērķis 2016. gadam (skat. 1.3. tabulu, 2. att. un 3. att.), neņemot vērā klimata korekcijas. Mērķa aprēķināšanai izmantotie pārveidošanas koeficienti un saīsinājumi paskaidroti pielikumā.

1.3 tabula

Valsts aprēķinātais enerģijas ietaupījuma mērķis

	PJ	GWh
Vidējais gala enerģijas patēriņš 5 gados	139,3	38701
9% enerģijas ietaupījuma mērķis 2016.gadā	12,5	3483
Apstiprinātais enerģijas ietaupījuma mērķis (9% vai augstāks)	12,5	3483
Pieņemtais vidēja termiņa 2010.gada mērķis	0,2	67

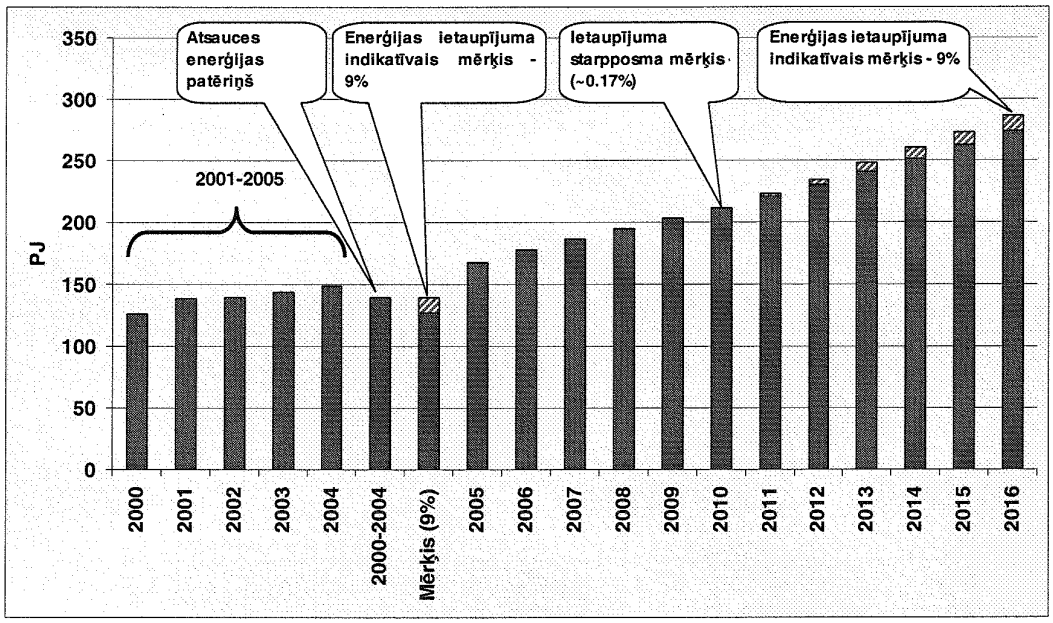

2. att. Valsts gala enerģijas patēriņš un aprēķinātais enerģijas ietaupījums (kumulatīvā veidā)

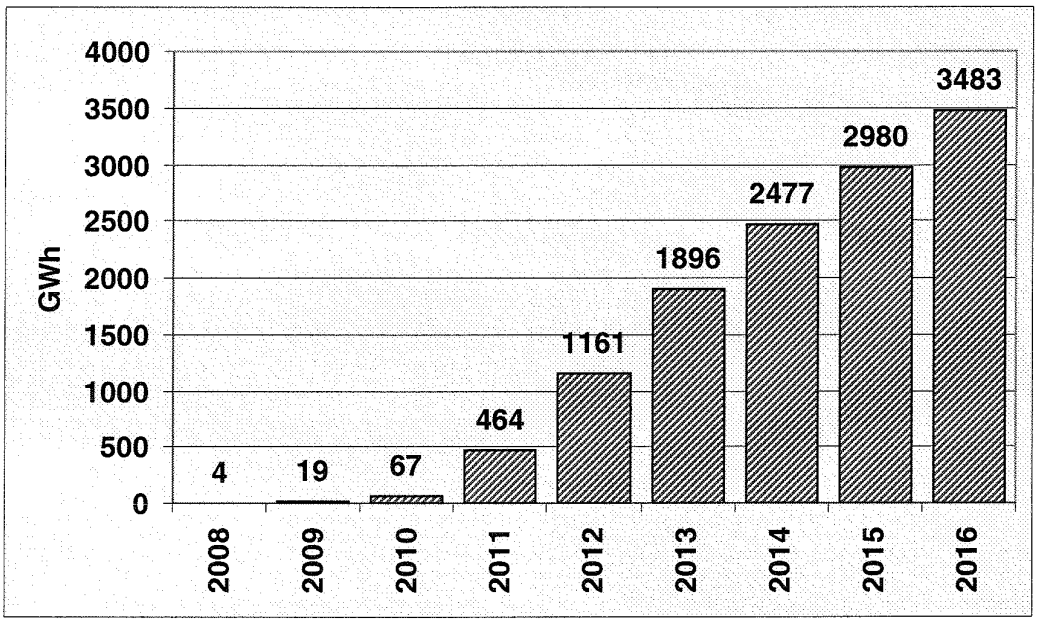

3. att. Valsts aprēķinātais enerģijas ietaupījuma mērķis (kumulatīvā veidā)

Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 5.aprīļa Direktīva 2006/32/EK par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem nosaka, ka Energoefektivitātes Rīcības plāna ietaupījuma mērķa aprēķinā neietver uzņēmumus, kas iesaistīti to kategoriju darbībās, kas uzskaitītas I pielikumā Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra Direktīvai 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā.

Saskaņā ar spēkā esošo emisijas kvotu sadales plānu 2008.-2012. gadam, Latvijas Republikā pašreiz darbojas 90 iekārtas, kurām piešķirtas emisiju kvotas un kuras piedalās emisiju tirdzniecības shēmā. No 90 iekārtām, 52 iekārtu pamatdarbība ir saistīta ar siltumenerģijas un/vai elektroenerģijas ražošanu, pārējo 38 iekārtu pamatražošanas procesi ir saistīti ar dažādu rūpniecības izstrādājumu izgatavošanu.

Latvijas Republikas Pirmā energoefektivitātes rīcības plāna 2008.-2010. gadam kontekstā un saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 5.aprīļa Direktīvas 2006/32/EK par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem prasībām, aprēķinot 5 gadu perioda dažādu veidu kurināmā patēriņu rūpniecības sektorā, par

pamatu ņemti 37 komersanti, kuru pamatražošana nav siltumenerģijas un/vai elektroenerģijas ražošana.

Aprēķinātais enerģijas ietaupījuma mērķis laika posmam 2008.-2016. atsevišķos tautsaimniecības sektoros ir dots 1.4 tabulā. Ietaupījuma attēlošanai katrā konkrētajā gadā ir izmantota kumulatīvā (summārā uzkrājuma) metode salīdzinājumam ar bāzes gadu (2008.).

1.4 tabula

Valsts aprēķinātais enerģijas ietaupījuma mērķis sektoros, GWh

	2008	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
Kopā	**4**	**19**	**67**	**464**	**1161**	**1896**	**2477**	**2980**	**3483**
Mājsaimniecības	3	15	52	360	900	1471	1921	2311	2701
Transports	0	1	4	26	68	111	145	175	204
Rūpniecība	0	1	3	21	53	86	113	137	159
Pakalpojumi	1	2	8	54	136	222	290	349	408
Lauksaimniecība	0	0	0	2	4	6	8	10	11

2 ENERGOEFEKTIVITĀTES PASĀKUMI SEKTOROS

2.1 Mājsaimniecības

Latvijas Republikā lielākais gala enerģijas patērētājs ir mājsaimniecību sektors, kas sastāda 36% no kopējā gala enerģijas patēriņa. Bez tam Latvijas Republikas dzīvojamais fonds ar katru gadu turpina pieaugt un 2005. gadā sasniedza 56,4 milj. m^2, no tā 69% bija pilsētās, bet 31% lauku apvidos. Latvijas Republikas galvaspilsētā Rīgā, kur dzīvo aptuveni trešā daļa valsts iedzīvotāju, dzīvojamais fonds ir 31% no visa valsts kopējā dzīvojamā fonda. Līdz ar to dzīvojamais fonds Rīgā būtiski ietekmē kopējā dzīvojamā fonda tehnisko stāvokli raksturojošos un īpatnējos siltumenerģijas patēriņa rādītājus.

4. att. dots mājsaimniecību enerģijas gala patēriņš laika posmā 1995.-2006. Patēriņa nevienmērība skaidrojama ar mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem, izmantotajām statistikas novērtējuma metodēm, kā arī izmaiņām būvniecības apjomos un veiktajiem energoefektivitātes pasākumiem.

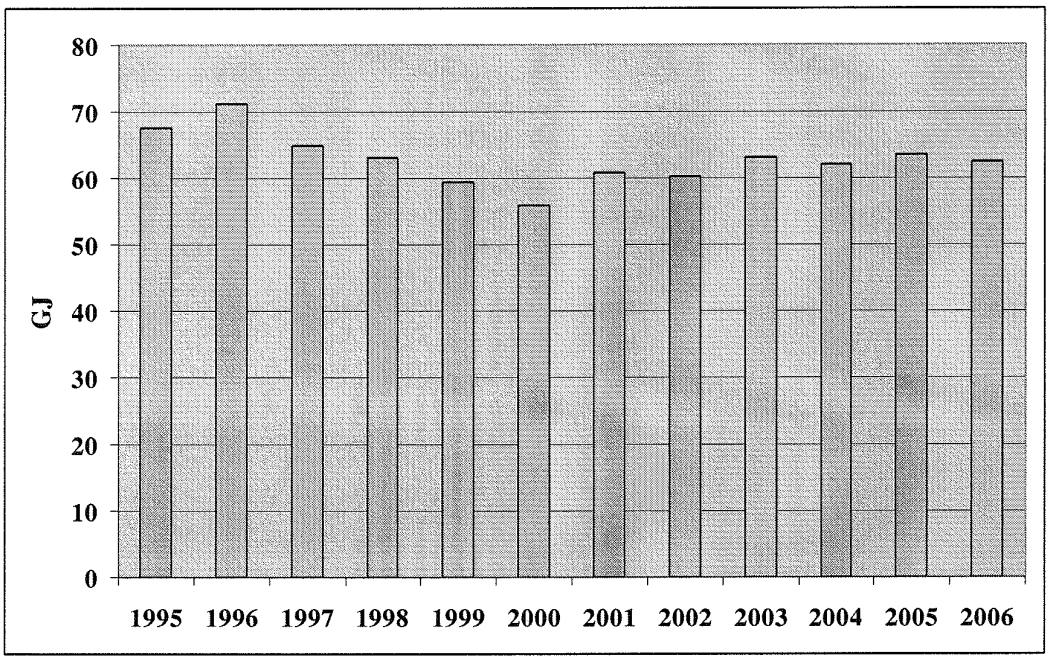

4. att. Mājsaimniecību sektora enerģijas gala patēriņš, 1995.-2006.

Avots: CSP

„Latvijas Republikas Enerģētikas pamatnostādnes 2007 – 2016. gads" izvirzītais mērķis līdz 2016. gadam samazināt vidējo īpatnējo

siltumenerģijas patēriņu ēkās no pašreizējā 220-250 kWh/m^2/gadā uz 195 kwh/m^2/gadā, ir iespējams ietaupīt līdz 7 PJ enerģijas ēkās gadā, bet kopā ar efektivitātes paaugstināšanu siltumenerģijas ražošanas iekārtās apmēram 11,5 PJ gadā. Iegūtais enerģijas ietaupījums ēkās var dot mājsaimniecībās ekonomisko ietaupījumu gadā apmēram 48 milj. LVL apmērā (2005. gada vidējās siltumenerģijas cenās), bet importa maksājuma bilanci gadā var samazināt apmēram par 21 milj. LVL. 2020. gadā, samazinot vidējo īpatnējo siltumenerģijas patēriņu ēkās līdz 150 kWh/m^2/gadā, ir iespējams ietaupīt līdz 15 PJ gadā, un iegūtais ekonomiskais ietaupījums mājsaimniecībās var sasniegt 104 milj. LVL gadā. Dotais ietaupījums sasniedzams, realizējot pašreizējo energoefektivitātes tirgus (ēku īpašnieki pasākumus īsteno, izmantojot savus līdzekļus un/vai kredītus) un ekonomisko (energoefektivitātes pasākumu veikšanai tiek izmantots publiskais līdzfinansējums) potenciālu. Pašreizējais straujais energoresursu cenu pieaugums aizvien vairāk stimulē energoefektivitātes tirgus potenciāla apgūšanu.

Pamatnostādnēs paredzēts veidot pašvaldību lokālās un reģionālās enerģētikas aģentūras, kas kalpotu kā instruments pašvaldībām energoapgādes un energoefektivitātes vadībai un koordinācijai.

Pamatnostādnēs paredzēto pasākumu īstenošanas finansēšanai paredzēts izmantot finansējumu no šādiem avotiem:

- Valsts budžeta dotācija no vispārējiem ienākumiem;
- Pašvaldību budžetu dotācijas;
- Institūciju maksas pakalpojumus un citus pašu ieņēmumus;
- Ēku īpašnieku līdzekļi;
- Eiropas Savienības struktūrfondi.

Nacionālā attīstības plāna 3. Darbības programmas " Infrastruktūra un pakalpojumi" pasākumu ietvaros ir paredzēts finansiāls atbalsts daudzdzīvokļu ēku un sociālo dzīvojamo ēku siltumnoturības palielināšanai.

Ņemot vērā paredzēto līdzekļu apjomu no Struktūrfondiem, Kohēzijas fonda un Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta[2], kas paredz daudzdzīvokļu ēku energoefektivitātes paaugstināšanu, projektu finansēšanas intensitāti, kā arī izmantojot enerģijas efektivitātes pasākumu izmaksu un enerģijas ietaupījuma novērtējumu, tiek prognozēts 373 GWh kopējais enerģijas ietaupījums gadā mājokļos no paredzētajām aktivitātēm projektu īstenošanas beigās 2015. gadā. Ņemot vērā, ka lielākā daļa no projektiem tiks īstenota

[2] līdzekļi, kas iegūti, pārdodot valstij piederošās siltumnīcefekta gāzu emisijas vienības Kioto protokola 17.pantā noteiktajā kārtībā

pēc 2010. gada, tad arī nozīmīgākais enerģijas ietaupījums tiek paredzēts pēc 2010. gada (skat. 2.1.1, 2.1.2 un 2.1.3. tabulas).

Plānotais publiskais finansējums ietver līdzekļus no ES Struktūrfonda un Kohēzijas fonda, kā arī nacionālo publisko finansējumu. Programmas „Sociālo dzīvojamo ēku siltumnoturības palielināšana" un Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta paredzētā finansēšanas intensitāte ir 0,3.

Programmu un finanšu instrumenta mērķis ir energoefektivitātes ekonomiskā potenciāla apgūšana.

2.1.1.tabula

Programma „Sociālo dzīvojamo ēku siltumnoturības palielināšana"

	Kopējais finansējuma apjoms, 1000 Ls	Publiskais līdzfinansējums (ERAF), 1000 LVL	Ietaupītā enerģija gadā, GWh	Ietaupītā kumulatīvā enerģija, GWh
2010	3898,5	1169,5	22	22
2011	4387,2	1316,7	24	46
2012	5048,2	1514,4	28	74
2013	5608,8	1682,6	31	105
2014	4132,0	1239,2	23	128

2.1.2.tabula

Programma „Daudzdzīvokļu ēku siltumnoturības palielināšana"

	Kopējais finansējuma apjoms, 1000 Ls	Publiskais līdzfinansējums (ERAF), 1000 LVL	Ietaupītā enerģija gadā, GWh	Ietaupītā kumulatīvā enerģija, GWh
2010	1817,2	1817,2	10	10
2011	2403,2	2403,2	13	23
2012	3174,1	3174,1	18	41
2013	8772,5	8772,5	49	90
2014	7219,7	7219,7	40	130
2015	4137,0	4137,0	23	153

2.1.3. tabula

Klimata pārmaiņu finanšu instruments

	Plānotais finansējuma apjoms, 1000 Ls	Publiskais līdzfinansējums (valsts budžets[3]), 1000 LVL[4]	Ietaupītā enerģija gadā, GWh	Ietaupītā kumulatīvā enerģija, GWh
2010[5]	~3600	~1100	20	20
2011	~13000	~3900	72	92

Informācijas izplatīšanā ir iekļaujamas šādas galvenās aktivitātēs:

- Reģionālo un pašvaldības informācijas centru izveidošana;
- brošūru un reklāmu publicēšana;
- rakstu publicēšana vietējos, profesionālos vai tehniskajos izdevumos (žurnāli un avīzes);
- izstāžu organizēšana un semināru rīkošana;
- informācijas izplatīšana TV, radio, internets, video vai apmācības materiālos.

Informācijas izplatīšanas mērķis ir rosināt ēku īpašniekus un apsaimniekotājus apgūt energoefektivitātes „tirgus" potenciālu.

Īpaša loma energoefektivitātes paaugstināšanai ēkās ir pašvaldībām, kuras ir atbildīgas par siltumapgādes organizēšanu savā teritorijā, un kuras ir visciešākā kontaktā ar enerģijas patērētājiem – iedzīvotājiem.

2.1.4.tabula

[3] no CO_2 kvotu pārdošanas ieņēmumiem
[4] Publiskais līdzfinansējums dots aptuveni, jo uz doto brīdi (2008. gada marts) nav zināmi precīzi apjomi
[5] Prognozēts, ka šī finanšu instrumenta piešķiršana notiks 2010. gadā, bet apgūšana turpināsies 2011. gadā

Nepieciešamais publiskā finansējuma apjoms informācijas kampaņām un izpildes termiņš

	Pasākums	Nepieciešamais finansējums, 1000 LVL	Finansējuma avots	Īstenošanas gads
1	Patērētāju informācijas kampaņas	67.50 52.3		2009 2010
	Kopā	**119.8**		**2009-2010**

2.1.5.tabula

EE pasākumi mājokļu sektorā

Nr.	Pasākums	Rīcības gala patērētāju pusē	Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016. gadā (GWh)	Termiņš	Atbildīgā institūcija
1.	Energoaudita veikšanas ēkās un ēku energosertificē-šana	Energoaudita veikšana un gala enerģijas patērētāju informēšana	*	2005.-2016.	**EM, BEMVA**
2.	Energoefekt-ivitātes paaugstināšana daudzdzīvokļu ēkās	Energoefektivitātes uzlabošana ēkās	**1900**	2007.-2016.	**EM, BEMVA**
3.	Energoefekti-vitātes paaugstināšana Valsts un pašvaldību ēkās	Energoefektivitātes uzlabošana ēkās	**570**	2007.-2016.	**EM, BEMVA**
4.	Enerģijas patērētāju informēšana	Enerģijas gala patērētāju informēšana	*	2006.-2016.	**EM, BEMVA**
5.	Tiesību aktu izstrāde	Ministru Kabineta noteikumu izstrāde		2008.-2016.	**EM**

Nr.	Pasākums	Rīcības gala patērētāju pusē	Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016. gadā (GWh)	Termiņš	Atbildīgā institūcija
	energoefektivitātes paaugstināšanai ēkās	saskaņā ar Energoefektivitātes likumu: 1)Institucionālā sistēma, tās uzdevumi, pienākumi un atbildība; 2)Enerģijas patēriņa normatīvi esošajām daudzdzīvokļu mājām un minimālo prasību piemērošana mājokļu energosertificēšanai; 3)Vienota aprēķina metode ēku energoefektivitātes parametru noteikšanai; 4)Neatkarīgo ekspertu apmācības un sertificēšanas kārtība, 5)Katlu un gaisa kondicionēšanas sistēmas pārbaudes kārtība.	*		
	Kopā		**2701***		

* - sagaidāmais enerģijas ietaupījums informatīvo pasākumu un normatīvo dokumentu izstrādes rezultātā tiek noteikts nozarei kopumā. Ietaupījums tiek aprēķināts balstoties uz kampaņā iesaistīto dalībnieku skaitu un realizēto aktivitāšu ietekmes daļas novērtēšanas sektorā,

salīdzinot ar bāzes scenāriju bez veiktiem pasākumiem. Rīcības ietekmes vērtēšanai plānots izmantot nozari raksturojošos indikatorus.

1. Pasākums	**Energoaudita veikšanas ēkās un ēku energosertificēšana**
Kategorija	Informatīvie pasākumi: 1. Informācija par ēkas energoefektivitātes pakāpi 2. Energopatēriņa indikatori
Pasākuma mērogs	Visā valsts teritorijā
Mērķgrupa	Pašvaldības, dzīvokļu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības, ēku apsaimniekotāji un privātpersonas
Rīcības gala patēriņa pusē	1. Energoaudita veikšana ēku sektorā 2. Ēku energoauditu monitorings un datu apstrāde 3. Ēku energosertificēšana
Aktivitātes	Latvijas Republikā ir jau uzsākts ēku energoaudita process, lai gala enerģijas patērētāji tiktu informēti par ēkas energoefektivitātes rādītājiem un saņemtu rekomendācijas energoefektivitātes paaugstināšanai.
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	* - skat. piezīmi 2.1.1. tabulai
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	Energoaudita process ir uzsākts 2005. gadā un pirmais posms tiks pabeigts 2016. gadā.

2. Pasākums	**Energoefektivitātes paaugstināšana daudzdzīvokļu ēkās**
Kategorija	Finanšu instruments
Pasākuma mērogs	Visā valsts teritorijā
Mērķgrupa	Pašvaldības, dzīvokļu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības, ēku apsaimniekotāji un privātpersonas
Rīcības gala patēriņa pusē	Pasākumu programmas mērķis ir veicināt dzīvokļu īpašnieku aktivitāti mājokļa

	ilgmūžības un energoresursu ekonomiskas izmantošanas jomā, vienlaikus arī netieši nodrošinot iedzīvotāju dzīves kvalitātes celšanu.
Aktivitātes	Pasākuma ietvaros paredzēts Valsts finansiālais atbalsts ēku energoefektivitātes paaugstināšanai, samazinot vidējo īpatnējo siltumenerģijas patēriņu ēkās līdz 150 kWh/m^2/gadā.
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	3. Darbības programmas aktivitāte 3.4.4.1. „Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi" un Klimata pārmaiņu finanšu instruments 2010. gadā – 30 GWh 2016. gadā – 1900 GWh
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	Programmu paredzēts uzsākt 2008. gadā un pirmais posms tiks pabeigts 2015. gadā.

3. Pasākums	**Energoefektivitātes paaugstināšana Valsts un pašvaldību ēkās**
Kategorija	Finanšu instruments
Pasākuma mērogs	Visā valsts teritorijā
Mērķgrupa	Valsts un pašvaldības komersanti
Rīcības gala patēriņa pusē	Pasākumu mērķis ir paaugstināt ēku energoefektivitāti Valsts un pašvaldības ēkās, kas paralēli būtu, kā piemērs energoefektivitātes paaugstināšanai enerģijas patērētāju sektorā.
Aktivitātes	Pasākuma ietvaros paredzēts realizēt energoefektivitātes pasākumus ēkās un samazināt kopējo siltumenerģijas patēriņu no 20 - 60%.
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	3. Darbības programmas aktivitāte 3.4.4.2. „Sociālo dzīvojamo māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi"

	2010. gadā – 22 GWh 2016. gadā – 570 GWh
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	Programmu paredzēts uzsākt 2008. gadā un pirmais posms tiks pabeigts 2014. gadā.

4. Pasākums	**Enerģijas patērētāju informēšana**
Kategorija	Informatīvie pasākumi
Pasākuma mērogs	Visā valsts teritorijā
Mērķgrupa	Gala enerģijas patērētāji
Rīcības gala patēriņa pusē	Pasākumu mērķis ir informēt gala enerģijas patērētājus par energoefektivitātes pasākumiem un to ekonomiskajiem ieguvumiem. Ņemot vērā, ka lielākā daļa ēku īpašnieki un energoresursu patērētāji nav ar speciālo tehnisko izglītību, informācijai, ko tie saņem saistībā ar energoefektivitātes uzlabošanu, ir jābūt viegli uztveramai, ar precīzi definētiem mērķiem un norādītām prioritātēm.
Aktivitātes	Gala enerģijas informēšanas procesā paredzēts: – Reģionālo un pašvaldības informācijas centru izveidošana; – brošūru un reklāmu publicēšana; – rakstu publicēšana vietējos, profesionālos vai tehniskajos izdevumos (žurnāli un avīzes); – izstāžu organizēšana un semināru rīkošana; – informācijas izplatīšana TV, radio, internets, video vai apmācības materiālos
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	* - skat. piezīmi 2.1.1. tabulai
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	Informēšanas programma ir uzsākta 2006. gada un pirmais posms tiks pabeigts 2016. gadā

5. Pasākums	**Tiesību aktu izstrāde energoefektivitātes paaugstināšanai ēkās**
Kategorija	Normatīvie akti
Pasākuma mērogs	Visā valsts teritorijā
Mērķgrupa	Gala enerģijas patērētāji
Rīcības gala patēriņa pusē	Gala enerģijas patērētāju pusē pietrūkst attiecīgo tiesību aktu, lai varētu veikt energoefektivitātes paaugstināšanu ēkās, līdz ar to šajā pasākumā ir paredzēts izstrādāt energoefektivitātes likumu un attiecīgos normatīvos aktos saistībā ar šo likumu.
Aktivitātes	1. Likumprojekts „Ēku energoefektivitātes likums" šobrīd Saeimā tiek gatavots otrajam lasījumam. Likumprojekts paredz veicināt taupīgu enerģijas lietošanu ēkās, samazināt oglekļa dioksīda emisiju, kā arī nodrošināt iedzīvotājus ar informāciju par ēku energoefektivitāti. Likumprojektā ir noteikta ēku energoefektivitāte, kuru aprēķina ņemot vērā ēkas norobežojošo konstrukciju siltumvadītspēju, apkures sistēmu, karstā ūdens apgādi, gaisa kondicionēšanas sistēmas, ventilāciju, iebūvētās apgaismes sistēmas, ēkas novietojumu, ārējos klimatiskos apstākļus un iekšējo mikroklimatu. 2. Pamatojoties uz izstrādāto „Ēku energoefektivitātes likumu", tiek gatavoti vairāki MK noteikumi, kuri stāsies spēkā ar 2009.gada 1.jūliju, nosakot ēku energoefektivitātes aprēķina metodi, kārtību, kādā veicama ēkas energosertifikācija, kā arī veids, paraugs, energosertifikāta saturs, izsniegšanas un reģistrācijas kārtība. Noteikumi ietvers pārbaudes kārtību gaisa kondicionēšanas iekārtām, kuru nominālā

	jauda ir lielāka par 12 kW, un apkures katliem, kuru nominālā jauda ir lielāka par 20 kW, kā arī prasības energoauditoriem, to sertifikācijas un uzraudzības kārtība. Noteikumi paredzēs kārtību, kādā Ekonomikas ministrija pārraudzīs energosertifikāciju un valsts aģentūra „Būvniecības, enerģētikas un mājokļu valsts aģentūra" apkopos, aktualizēs un izmantos informāciju par izsniegtajiem ēkas energosertifikātiem. Noteikumi Metodikā tiks ietvertas minimālās prasības rekonstruējamām esošām ēkām ar kopējo platību virs 1000 m^2 un jaunbūvēm.
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	* - skat. piezīmi 2.1.1. tabulai
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	Šis pasākums ir jau uzsākts 2005. gadā un tiks pabeigts 2009. gada 1.jūlijā.

Kopējie enerģijas ietaupījumi sektorā 2008.-2016.gadam ir 2701 GWh, bet vidējā termiņā 2008.-2010.gadam 52 GWh.

Īstenojot energoefektivitātes pasākumus ieteicams izmantot valsts/pašvaldības un privātās partnerības (VPP) shēmas privātā kapitāla piesaistīšanai. VPP pieeja projektu ieviešanā var izpausties dažādās formās, to skaitā dažādi dalītos projekta riskos un pienākumos starp publisko un privāto sektoru, kā arī projekta finansēšanas veidos (valsts, pašvaldības vai privātā sektora līdzekļi, kā arī granta atbalsta piesaiste).

Uz doto brīdi nav veikts novērtējums par VPP projektu skaitu mājokļu sektorā, kā arī privātā sektora iespējamajiem pārstāvjiem, līdz ar to nav iespējams aprēķināt, cik liels ir ietaupījuma potenciāls no VPP shēmu realizācijas.

2.2 Pakalpojumi

Pakalpojumu nozare Latvijas Republikā ir viena no nozarēm ar visdinamiskāko attīstību. Sektoru griezumā tā kopā ar būvniecību veido 17,7% no kopējā enerģijas gala patēriņa. Pakalpojumu sektorā ietilpst valsts pārvalde, veselības aprūpe, izglītība, sakaru nodrošināšana, informācijas un biznesa pakalpojumi. Šajā dokumentā valsts pārvaldes loma energoefektivitātes pasākumu ieviešanā tiek apskatīta atsevišķā plāna sadaļā.

2.2.1.tabula

EE pasākumi pakalpojumu sektorā

Nr.	**Pasākums**	**Rīcības gala patērētāju pusē**	**Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016. gadā (GWh)**	**Termiņš**	**Atbildīgā institūcija**
1.	Informatīvas kampaņas par energoefektīva apgaismojuma piemērošanu komersantu birojos;	1) Apgaismes ķermeņu nomaiņa saskaņā ar energoefektivitātes prasībām esošajos komersantu birojos 2) Energoefektīvu apgaismes ķermeņu uzstādīšana jaunceļamajos birojos	*	2008.-2016.	EM, BEMVA
2.	Informatīvas kampaņas par energoefektīvu datoru izmantošanu komersantu birojos;	Energoefektīvas datortehnikas iegāde komersantos, aizvietojot novecojušo datortehniku, un iegādājoties jaunu	*	2008.-2016.	EM, BEMVA
3.	Informatīvas kampaņas par elektroierīču energoefektivitātes marķējumos atspoguļoto informāciju.	Energoefektīvāku elektroierīču iegāde komersantu vajadzībām	*	2011.-2016.	EM, BEMVA
	Kopā		**408***		

* - sagaidāmais enerģijas ietaupījums informatīvo pasākumu rezultātā tiek noteikts nozarei kopumā. Ietaupījums tiek aprēķināts balstoties uz kampaņā iesaistīto dalībnieku skaitu un realizēto aktivitāšu ietekmes daļas novērtēšanas sektorā, salīdzinot ar bāzes scenāriju bez veiktiem pasākumiem. Rīcības ietekmes vērtēšanai plānots izmantot nozari raksturojošos indikatorus.

2.2.2.tabula

Nepieciešamais publiskā finansējuma apjoms un izpildes termiņš

	Pasākums	**Nepieciešamais finansējums, 1000 LVL**	**Finansējuma avots**	**Īstenošanas gads**
1	Informatīvas kampaņas par energoefektīva apgaismojuma piemērošanu komersantu birojos;	7.90 8.46	Valsts budžets	2009 2010
2	Informatīvas kampaņas par energoefektīvu datoru izmantošanu komersantu birojos;	7.90 8.46	Valsts budžets	2009 2010
3	Informatīvas kampaņas par elektroierīču energoefektivitātes marķējumos atspoguļoto informāciju.	7.90 8.46	Valsts budžets	2009 2010
	Kopā	**49.08**		**2009-2010**

1. Pasākums	**Informatīvās kampaņas par energoefektīva apgaismojuma piemērošanu komersantu birojos**
Kategorija	Informatīvie pasākumi
Pasākuma mērogs	Visā valsts teritorijā
Mērķgrupa	Pakalpojumu komersanti, rūpniecības komersantu biroji
Rīcības gala patēriņa pusē	1) Apgaismes ķermeņu nomaiņa saskaņā ar energoefektivitātes prasībām esošajos komersantu

	birojos 2) Energoefektīvu apgaismes ķermeņu uzstādīšana jaunceļamajos birojos
Aktivitātes	Saskaņā ar ekspertu novērtējumu apgaismojums sastāda vislielāko pakalpojumu komersantu enerģijas patēriņu. Tādējādi energoefektīva apgaismojuma ieviešana pakalpojumu sektorā, būtiski uzlabos sektora energoefektivitāti. Sagaidāms, ka pirmajos divos pasākuma ieviešanas gados, efekts būs mazāks nekā vēlākos gados, jo nepieciešams laiks, lai mainītu cilvēku domāšanu un novestu to līdz konkrētai rīcībai
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	* - skat. piezīmi pēc 2.2.1. tabulas
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	2008. gada laikā tiks izstrādāta komunikāciju kampaņas koncepcija un saplānota kampaņas norise. 2010.-2016., kā arī turpmākajos gados tiks regulāri veiktas informēšanas kampaņas, kā arī mērīti šo kampaņu rezultāti. Sagaidāms, ka rezultāti komersantu rīcībā sāks atspoguļoties 2010.gadā.

2. Pasākums	**Informatīvas kampaņas par energoefektīvu datoru izmantošanu komersantu birojos**
Kategorija	Informatīvie pasākumi
Pasākuma mērogs	Visā valsts teritorijā
Mērķgrupa	Pakalpojumu komersanti, rūpniecības komersantu biroji
Rīcības gala patēriņa pusē	Energoefektīvas datortehnikas iegāde komersantos, aizvietojot novecojušo datortehniku, un iegādājoties jaunu.
Aktivitātes	Saskaņā ar ekspertu novērtējumu datortehnika sastāda otru lielāko pakalpojumu komersantu enerģijas patēriņu. Tādējādi energoefektīvas datortehnikas ieviešana pakalpojumu sektorā, būtiski uzlabos sektora energoefektivitāti. Sagaidāms, ka pirmajos divos pasākuma

	ieviešanas gados, efekts būs mazāks nekā vēlākos gados, jo nepieciešams laiks, lai mainītu cilvēku domāšanu un novestu to līdz konkrētai rīcībai
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	* - skat. piezīmi pēc 2.2.1. tabulas
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	2008. gada laikā tiks izstrādāta komunikāciju kampaņas koncepcija un saplānota kampaņas norise. 2010-2016., kā arī turpmākajos gados tiks regulāri veiktas informēšanas kampaņas, kā arī mērīti šo kampaņu rezultāti. Sagaidāms, ka rezultāti komersantu rīcībā sāks atspoguļoties 2010. gadā.

3. Pasākums	**Informatīvas kampaņas par elektroierīču energoefektivitātes marķējumos atspoguļoto informāciju.**
Kategorija	Informatīvie pasākumi
Pasākuma mērogs	Visā valsts teritorijā
Mērķgrupa	Pakalpojumu komersanti, rūpniecības komersantu biroji
Rīcības gala patēriņa pusē	Energoefektīvāku elektroierīču iegāde komersantu vajadzībām
Aktivitātes	Komersantu informētība par elektroierīču energoefektivitāti un to atspoguļojumu preču marķējumā, palielinās pieprasījumu pēc energoefektīvām elektroierīcēm.
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	* - skat. piezīmi pēc 2.2.1. tabulas
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	2010. gada laikā tiks izstrādāta komunikāciju kampaņas koncepcija un saplānota kampaņas norise. 2011-2016., kā arī turpmākajos gados tiks regulāri veiktas informēšanas kampaņas. Sagaidāms, ka rezultāti komersantu rīcībā sāks atspoguļoties 2012. gadā.

Kopējie enerģijas ietaupījumi sektorā 2008.-2016.gadam ir 408 GWh, bet vidējā termiņā 2008.-2010.gadam 8 GWh.

2.3 Rūpniecība

Rūpniecība ir trešais lielākais enerģijas gala patērētājs valstī aiz mājsaimniecībām un transporta nozares. 2004. gadā rūpniecības gala patēriņš bija 18.2% no valsts kopējā enerģijas gala patēriņa (sk. 5. att.).

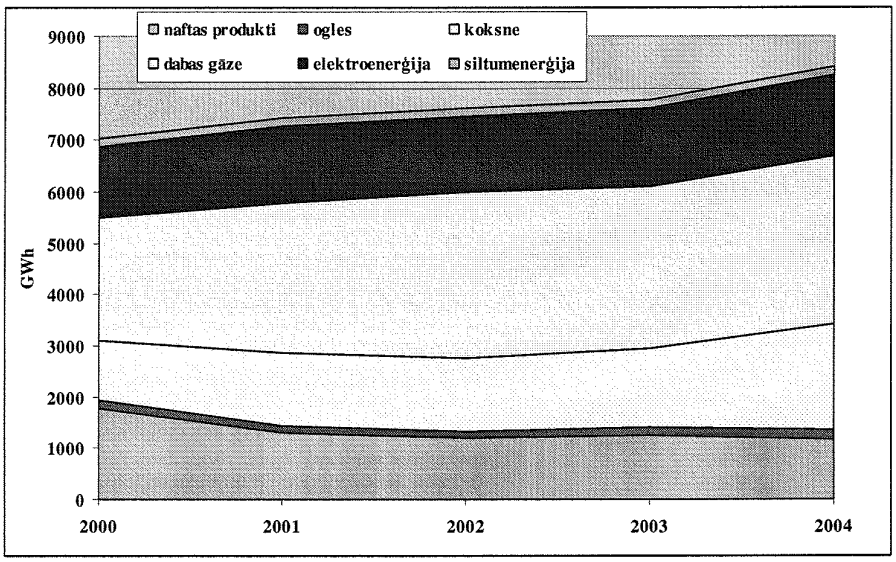

5. att. Rūpniecības gala patēriņš, 2000.-2004.

Vislielākie enerģijas patērētāji ir metālu un metāla izstrādājumu ražošana, pārtikas produktu, dzērienu un tabakas izstrādājumu ražošana un pārējo nemetālisko minerālu ražošana. Šīs 3 nozares veido aptuveni 75% no kopējā rūpniecības patēriņa.

Kopējais rūpnieciskās ražošanas apjoma pieaugums Latvijas Republikā pēdējos sešos gados (1999. – 2005.) sastādīja vidēji 8% gadā, par 0,14% pārsniedzot vidējo nacionālo ekonomikas pieaugumu (skat. 6. att.).

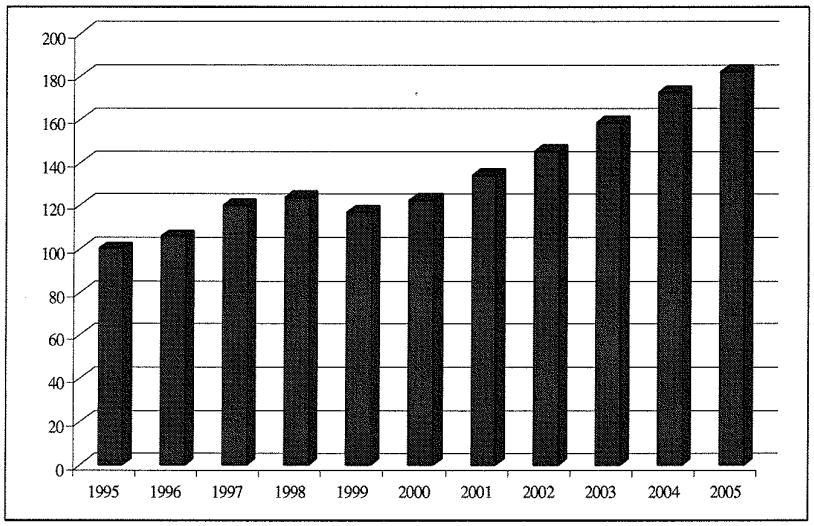

6. att.. Rūpnieciskās produkcijas ražošanas apjoma pieaugums (1995 = 100 %) Avots: CSP

Rūpniecības daļa kopējā nacionālās ekonomikas struktūrā ir mazāka kā vairumam ES dalībvalstu. Rūpniecības IKP daļa 2005. gadā bija tikai 19,6%.

Lielākais IKP īpatsvars rūpniecības sektorā 2005. gadā Latvijas Republikā bija:

- pārtikas rūpniecībai – 21,3% ,
- kokapstrādes rūpniecība ar 21,2%,
- metālu un metālizstrādājumu ražošana – 15,1%,
- vieglā rūpniecība – tekstila un apģērbu ražotāji ar 5,7%,
- ķīmiskā rūpniecība – 2,7% un minerālizstrādājumu ražošana.

2.3.1.tabula

EE pasākumi rūpniecības sektorā

Nr.	Pasākums	Rīcības gala patērētāju pusē	Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016. gadā (GWh)	Termiņš	Atbildīgā institūcija
1.	Informācijas pieejamība par efektīvākajiem tehnoloģiskajiem paņēmieniem un	1. Informācijas analīze par labākajiem tehnoloģiskajie m paņēmieniem	*	1995.-2016.	EM, BEMVA

	elektroierīču energoefektivitātes marķējumos atspoguļoto informāciju	atbilstošajās rūpniecības nozarēs; 2. Efektīvāku tehnoloģisko paņēmienu ieviešana			
2.	Apgaismojuma energoefektivitātes uzlabošana	1. Informācijas analīze par energoefektīvu apgaismojumu; 2. Energoefektīvu apgaismes ķermeņu izmantošana; 3. Atbilstoša apgaismojuma režīma izvēle	*	1995.-2016.	EM, BEMVA
3.	Energoaudits, tehnoloģisko procesu eneregoefektivitātes uzlabošana un komersantu pārstrukturēšana	1. Rūpniecības komersantu energoaudits; 2. Tehnoloģisko procesu uzlabošana; 3. Komersantu darbības pārstrukturēšana	*	1995.-2016.	EM, BEMVA
	Kopā		**159***		

* - sagaidāmais enerģijas ietaupījums informatīvo pasākumu rezultātā tiek noteikts nozarei kopumā. Ietaupījums tiek aprēķināts balstoties uz kampaņā iesaistīto dalībnieku skaitu un realizēto aktivitāšu ietekmes daļas novērtēšanas sektorā, salīdzinot ar bāzes scenāriju bez veiktiem pasākumiem. Rīcības ietekmes vērtēšanai plānots izmantot nozari raksturojošos indikatorus.

2.3.2.tabula

Nepieciešamais publiskā finansējuma apjoms un izpildes termiņš

	Pasākums	Nepieciešamais finansējums, 1000 LVL	Finansējuma avots	Īstenošanas gads
1	Informācija par efektīvākajiem tehnoloģiskajiem paņēmieniem un elektroierīču energoefektivitātes marķējumos atspoguļoto informāciju	13.40 25.05	Valsts budžets	2009 2010
2	Apgaismojuma energoefektivitātes uzlabošana	5.52 5.90	Valsts budžets	2009 2010
3	Energoaudita metodoloģijas izstrāde tehnoloģisko procesu eneregoefektivitātes uzlabošanai un komersantu pārstrukturēšanai	10.00	Valsts budžets	2009
	Kopā	**59.87**		**2009-2010**

1. Pasākums	**Informācijas pieejamība par efektīvākajiem tehnoloģiskajiem paņēmieniem un elektroierīču energoefektivitātes marķējumos atspoguļoto informāciju**
Kategorija	Informatīvie pasākumi: 1. Informācijas kampaņas un centri; 2. Energopatēriņa indikatori
Pasākuma mērogs	Pasākums tiek realizēts valsts mērogā
Mērķgrupa	Valsts rūpniecības sektors: – pārtikas rūpniecība, – kokapstrāde,

	– metālu un metālizstrādājumu ražošana, – vieglā rūpniecība, – ķīmiskā rūpniecība, – citas rūpniecības nozares.
Rīcības gala patēriņa pusē	1. Informācijas analīze par labākajiem tehnoloģiskajiem paņēmieniem atbilstošajās rūpniecības nozarēs; 2. Efektīvāku tehnoloģisko paņēmienu ieviešana
Aktivitātes	Saskaņā ar statistikas datiem Latvijas Republikā ir maz rūpniecības komersantu, kas balstās uz mūsdienīgu, progresīvu tehnoloģiju izmantošanu. Tradicionālajām nozarēm ir neliels jaunu produkcijas veidu realizācijas apjoms. Šo nozaru investīciju apjoms pētniecībā un attīstībā arī ir ļoti zems. Pēc apsekojuma datiem tikai 19 % no Latvijas Republikas komersantiem no 1999. līdz 2001.gadam bija inovatīvi un ievadīja tirgū jaunus vai būtiski uzlabotus produktus vai arī šajos komersantos tika ieviestas jaunas būtiski uzlabotas tehnoloģijas. Inovatīvo komersantu īpatsvars Latvijas Republikā ir ievērojami zemāks nekā vidējais rādītājs ES valstīs, kur tas ir 45% no komersantiem. Aktivitātes ietvaros jāvērtē jau esošie energoefektivitātes standarti un jānosaka jauni. Sakarā ar straujo attīstību, energoefektivitātes standarti ir ik pēc 3 - 5 gadiem jāpārvērtē, lai tajos iestrādātu jaunākās energoefektivitātes prasības, kas atbilst pieejamajām tehnoloģijām.
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016. un 2010.gadā	* - skat. piezīmi pēc 2.3.1. tabulas
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	Pēdējo 10 gadu laikā informāciju par labākajiem pieejamajiem tehnoloģiskajiem paņēmieniem dažādās rūpniecības nozarēs komersantiem ir sniegušas dažādas vides institūcijas, ir pieejami Eiropas Komisijas izstrādātie nozaru LPTP

	apraksti. Tomēr daudzos komersantos izmantojamās tehnoloģijas vēl neatbilst minētajiem standartiem, tāpēc tiek plānots pasākumu turpināt visu apskatāmo laika periodu (līdz 2016. gadam).

2. Pasākums	**Apgaismojuma energoefektivitātes uzlabošana**
Kategorija	Informatīvie pasākumi: 1. Informācijas kampaņas un centri; 2. Energopatēriņa indikatori
Pasākuma mērogs	Pasākums tiek realizēts valsts mērogā
Mērķgrupa	Valsts rūpniecības sektors: – pārtikas rūpniecība, – kokapstrāde, – metālu un metālizstrādājumu ražošana, – vieglā rūpniecība, – ķīmiskā rūpniecība, – citas rūpniecības nozares.
Rīcības gala patēriņa pusē	1. Informācijas analīze par energoefektīvu apgaismojumu; 2. Energoefektīvu apgaismes ķermeņu izmantošana; 3. Atbilstoša apgaismojuma režīma izvēle
Aktivitātes	Apgaismojuma izpildījums var būt dažāds – atkarībā no telpās vai ārā, notiekošajiem darbiem, materiāliem vai vielām, izmantošanas veida, darba laika u.c. apstākļiem. Pēc nozīmes ir vairāki apgaismojuma veidi – vispārējais, vietējais, kombinētais vai speciālais. Par energoefektīvu apgaismi uzskatāma tāda, kuras mērķis – noteikts apgaismojuma līmenis, sasniedzams ar iespējami mazāku enerģijas patēriņu. Tas iespējams pateicoties jaunākām apgaismes tehnoloģijām.
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	* - skat. piezīmi pēc 2.3.1. tabulas
Ieviešanas statuss un	Pēdējo 10 gadu laikā komersantiem ir sniegta

precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	informāciju par energoefektīvu apgaismojumu. Tomēr daudzos komersantos apgaismojuma energoefektivitāte neatbilst labākajiem standartiem, tāpēc tiek plānots pasākumu turpināt visu apskatāmo laika periodu (līdz 2016. gadam).

3. Pasākums	**Energoaudits, tehnoloģisko procesu eneregoefektivitātes uzlabošana un komersantu pārstrukturēšana**
Kategorija	Informatīvie pasākumi: 1. Energoaudits; 2. Informācijas kampaņas, informācijas centri; 3. Energopatēriņa normas, indikatori
Pasākuma mērogs	Pasākums tiek realizēts valsts mērogā
Mērķgrupa	Valsts rūpniecības sektors: – pārtikas rūpniecība, – kokapstrāde, – metālu un metālizstrādājumu ražošana, – vieglā rūpniecība, – ķīmiskā rūpniecība, – citas rūpniecības nozares.
Rīcības gala patēriņa pusē	1. Rūpniecības komersantu energoaudits; 2. Tehnoloģisko procesu uzlabošana; 3. Komersantu darbības pārstrukturēšana
Aktivitātes	Energoaudits ir efektīva un konkrēta metode, lai sasniegtu strauju energoefektivitātes uzlabojumu ēkās un ražošanas procesos. Ar energoaudita programmas aktīvu ieviešanu valstī var viegli sasniegt pietiekami lielu enerģijas ietaupījumu, informējot enerģijas patērētājus par enerģijas taupības pasākumu iespējām. Energoaudita rezultātā tiek iegūti īpatnējie rādītāji, kurus salīdzina ar atbilstošās nozares rādītājiem Eiropas valstīs. Ja indikatori ir zemāki, tad tiek ieteikti pasākumi to uzlabošanai un energoefektivitātes paaugstināšanai.

	Absolūtie ražošanas raksturlielumi (enerģijas patēriņš) efektivitātes novērtēšanai un salīdzināšanai ir nepietiekami (piemēram, palielinoties ražošanai), izmanto īpatnējos lielumus. Kā izejas lielumi, lai veidotu īpatnējos rādītājus, pamatā kalpo izmantotais enerģijas apjoms – ja nepieciešams iedalīts pēc enerģijas nesējiem vai enerģijas izmaksām. Lielumi, pret kuriem enerģijas apjoms tiek attiecināts, var būt ļoti dažādi – apgrozījums, strādājošo skaits, produkcijas vienību skaits u.c. Īpatnējie enerģijas rādītāji pamatā var tikt iedalīti trīs grupās: – vispārējie rādītāji: šos lielumus var izmantot visās nozarēs (piemēram, enerģijas izmaksas vai patēriņš attiecināti pret apgrozījumu, pievienoto vērtību, darbinieku skaitu, algu); – nozaru īpatnējie rādītāji: šie rādītāji ir izmantojami tikai kādas noteiktas nozares ietvaros (piemēram, enerģijas izmaksas vai patēriņš attiecināts uz produkcijas vienību, svaru, laukumu, tilpumu); – papildus īpatnējie rādītāji: tie nav enerģijas īpatnējie rādītāji, tomēr dod papildus informāciju par iepriekš nosauktajiem rādītājiem (piemēram, enerģijas cena par kWh, elektroenerģijas īpatsvars enerģijas patēriņā, jaudas komponente elektroenerģijas izmaksās).
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	* - skat. piezīmi pēc 2.3.1. tabulas
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un	Šis pasākums Latvijas Republikā jau tiek izmantots kopš 90-to gadu vidus. Pēdējo 10 gadu laikā ir veikti energoauditi daudzos

pabeigšanas laiks	pārtikas rūpniecības (piena, gaļas, maizes, alus un saldumu ražošanas) un citu nozaru komersantos, un iegūtie īpatnējie rādītāji salīdzināti ar Eiropas valstu vidējiem rādītājiem. Salīdzinājuma rezultātā iegūtie dati ir liecinājuši, ka Latvijas Republikā īpatnējie energopatēriņa rādītāji ir 1,5-3 reizes augstāki. Saskaņā ar ieteikumiem komersantos ir veikta gan komersantu pārstrukturizācija, gan dažādi tehnoloģisko procesu uzlabojumi, kā rezultātā energoefektivitāte uzlabojusies. Tomēr energoefektivitātes potenciāls rūpniecības komersantos joprojām pastāv, tāpēc tiek plānots pasākumu turpināt visu apskatāmo laika periodu.

Kopējais enerģijas patēriņa ietaupījums laika posmā 2008.-2016. – 159 GWh, bet vidējā termiņā 2008.-2010.gadam 3 GWh.

Enerģijas ietaupījuma novērtēšanai ir izmantota lejupejošā (top-down) metode. Enerģijas ietaupījums aprēķināts, analizējot kopējo enerģijas patēriņu Latvijas Republikas rūpniecības sektorā kopumā, kā arī atsevišķās rūpniecības nozarēs (pārtikas, kokapstrāde, metālu un metālizstrādājumu ražošana, vieglā rūpniecība, ķīmiskā rūpniecība u.c.). Analīze veikta sekojošiem enerģijas un kurināmā veidiem:

- Elektroenerģijai;
- Siltumenerģijai;
- Kurināmais (dabas gāze, koksne, naftas produkti, ogles, kūdra).

2.4 Transports

Gala enerģijas patēriņš transporta sektorā pēdējos piecos gados Latvijas Republikā pieaug, it sevišķi autotransportā. Viens no galvenajiem iemesliem šādai tendencei ir tautsaimniecības augstie attīstības tempi un iedzīvotāju labklājības līmeņa celšanās, kas nosaka arī automašīnu skaita straujo pieauguma tempus.

Autotransports plaši tiek izmantots valsts iekšējo pārvadājumos, kā arī nodrošinot starpvalstu pārvadājumus. Autotransports patērē 85% no kopējā enerģijas patēriņa sektorā, līdz ar to lielākais skaits enerģijas efektivitātes pasākumu ir vērsti uz šo sektoru. Nenoliedzami, pasākumi citos transporta veidos dos arī pozitīvu ietekmi uz kopējo sektora energoefektivitātes *uzlabošanu.*

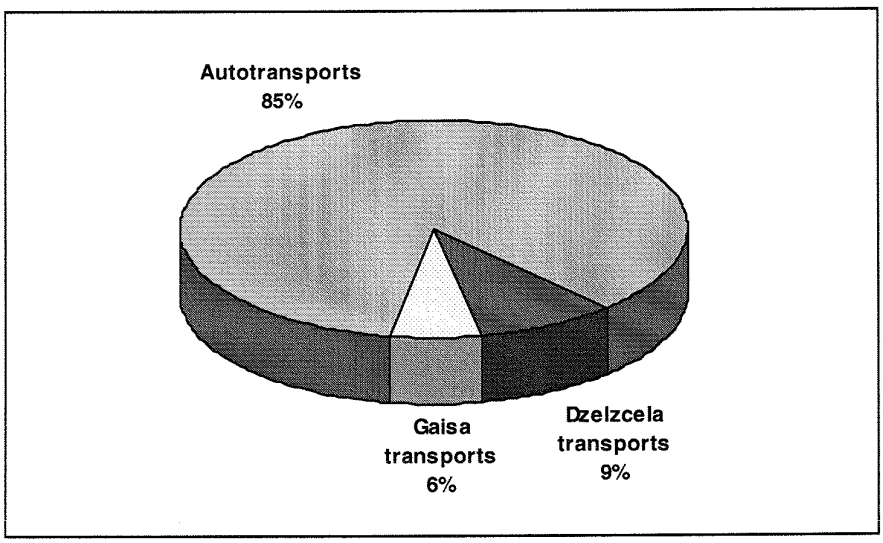

7. att. Degvielas patēriņa sadalījums starp dažādiem transporta veidiem 2005. gadā Latvijas Republikā

Avots: CSP

Pēc CSDD datiem kopējais automašīnu skaits pēdējos piecos gados Latvijas Republikā ir palielinājies par 24,5%, bet vieglo automašīnu skaits ir pieaudzis vēl straujāk - par 27%.

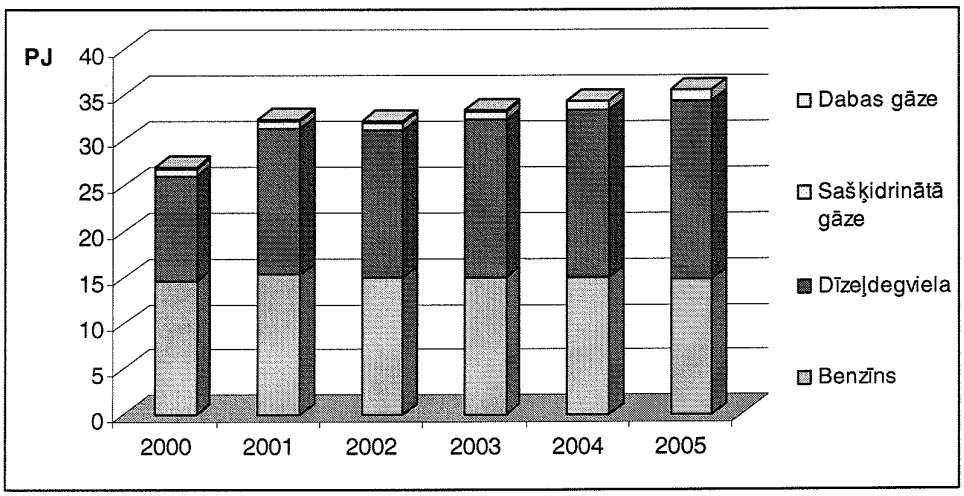

8. att. Degvielas patēriņš autotransporta sektorā Latvijas Republikā

Avots: CSP

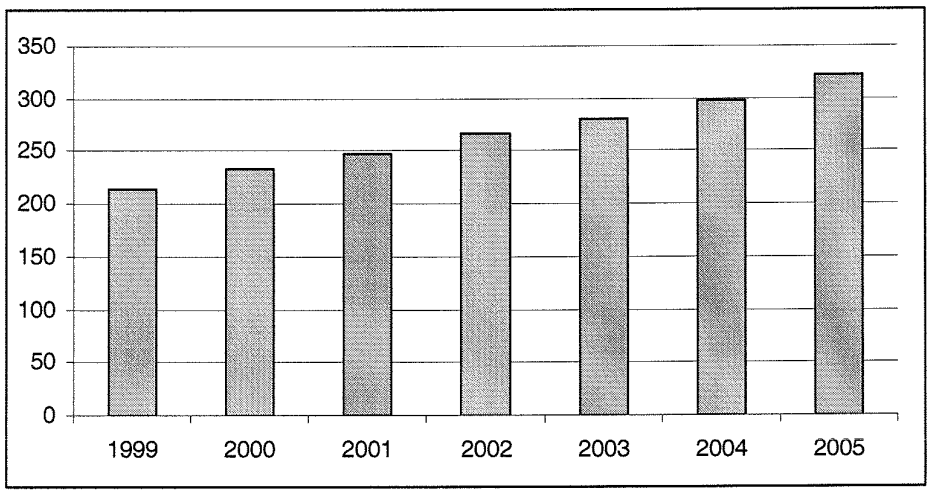

9. att. Reģistrēto vieglo automobiļu skaita uz 1000 iedzīvotājiem izmaiņas Latvijas Republikā

Avots: CSDD

Degvielas patēriņu un kaitīgo izmešu daudzumu ietekmē arī automašīnu sadalījums pēc dzinēju apjoma un vidējais automašīnu vecums. Latvijas Republikā reģistrēto automašīnu vidējais vecums joprojām ir liels, kaut gan pēdējos piecos gados tas ir samazinājies. Daudz labāks šis rādītājs ir tehniskā kārtībā esošām automašīnām, kas būtībā arī piedalās satiksmē.

Tā kā Latvijas Republikā nav autobūves nozares un iespaidot automašīnu tehnoloģisko attīstību ir mazas iespējas, tad galvenie pasākumi enerģijas efektīvākai izmantošanai ir vērsti uz transporta sistēmas plānošanas uzlabošanu un infrastruktūru efektīvāku izmantošanu, kā arī informācijas izplatīšanu satiksmes dalībniekiem par enerģijas efektīvāku izmantošanu.

2.4.1.tabula

Enerģijas efektivitātes pasākumi transporta sektorā

Nr.	Pasākums	Rīcības gala patērētāju pusē	Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016. gadā (GWh)	Termiņš	Atbildīgā institūcija
1.	Sistemātiska automašīnu tehniskā stāvokļa pārbaude	Ikgadēja automašīnu tehniskā apskate, kas satiksmē atļauj piedalīties tikai tehniskām un vides prasībām atbilstošām automašīnām	34	1995.-2016.	SM
2.	Esošo Rīgas pilsētas maģistrālo ielu tīkla efektivitātes palielināšana un transporta sistēmas plānošana	1. Rīgas pilsētas transporta plūsmas optimizācija. 2. Ātrgaitas ielu tīkla izveidošana.	50	2000.-2016.	RD SM
3.	Rīgas piepilsētas dzelzceļa un Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta sistēmas integrācija, lai uzlabotu publiskā	Pasažieru plūsmas palielināšana sabiedriskā transportā Rīgā un Rīgas piepilsētā.	30	2010.-2016.	RD SM

	transporta efektivitāti				
4.	Diferencētas nodokļa likmes piemērošana pasažieru automašīnām atkarībā no dzinēja tilpumu un vecuma	Automašīnu ar mazāku dzinēju tilpumu un degvielas patēriņa ekonomijas veicināšana	*	2007.-2016.	FM, SM
5.	Informācijas izplatīšana par efektīvām enerģijas patēriņa samazināšanas tehnoloģijām un pieejām	Informācijas izplatīšana lietotājiem par degvielas ekonomijas veidiem (riepu spiediena izmaiņa, braukšanas iemaņas un citi).	*	2009.-2016.	SM
	Kopā		**204***		

* - sagaidāmais enerģijas ietaupījums informatīvo pasākumu un normatīvo dokumentu izstrādes rezultātā tiek noteikts nozarei kopumā. Ietaupījums tiek aprēķināts balstoties uz kampaņā iesaistīto dalībnieku skaitu un realizēto aktivitāšu ietekmes daļas novērtēšanas sektorā, salīdzinot ar bāzes scenāriju bez veiktiem pasākumiem. Rīcības ietekmes vērtēšanai plānots izmantot nozari raksturojošos indikatorus.

2.4.2.tabula

Nepieciešamais publiskā finansējuma apjoms un izpildes termiņš

	Pasākums	**Nepieciešamais finansējums, 1000 LVL**	**Finansējuma avots**	**Īstenošanas gads**
2	Esošo Rīgas pilsētas maģistrālo ielu tīkla efektivitātes palielināšana un transporta sistēmas plānošana	91912	ERAF un Kohēzijas fonds	2010-2016
3	Rīgas piepilsētas dzelzceļa un Rīgas	86020	Kohēzijas fonds	2009-2016

	pilsētas sabiedriskā transporta sistēmas integrācija, lai uzlabotu publiskā transporta efektivitāti			
5	Informācijas izplatīšana par efektīvām enerģijas patēriņa samazināšanas tehnoloģijām un pieejām	11.05 11.82	Valsts budžets	2009 2010
	Kopā	**177954.87**		**2009-2016**

1. Pasākums	**Sistemātiska automašīnu tehniskā stāvokļa pārbaude**
Kategorija	Normas - Obligāta ikgadēja pārbaude, kas izsniedz atļauju un marķē automašīnu
Pasākuma mērogs	Visa valsts teritorija
Mērķgrupa	Visas autotransporta grupas (vieglās, kravas, autobusi)
Rīcības gala patēriņa pusē	Ikgadēja automašīnu tehniskā apskate, kas satiksmē atļauj piedalīties tikai tehniskām un vides prasībām atbilstošām automašīnām
Aktivitātes	Ikgadējā automašīnu tehniskā apskate un dažām grupām arī biežāka palielina ne tikai transporta kustības drošību, bet nodrošina arī vides prasībām un enerģijas efektīvu automašīnu piedalīšanos satiksmē.
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	* - skat. piezīmi pēc 2.4.1. tabulas
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	Latvijas Republikā tas tiek jau realizēts un paredzēta tā turpināšana un pilnveidošana laika posmā līdz 2016. gadam.
2. Pasākums	**Esošo Rīgas pilsētas maģistrālo ielu tīkla efektivitātes palielināšana un transporta sistēmas**

	plānošana
Kategorija	Finansu instruments/ES struktūrfondi
Pasākuma mērogs	Rīga
Mērķgrupa	Visas autotransporta grupas (vieglās, kravas, autobusi)
Rīcības gala patēriņa pusē	Rīgas pilsētas transporta plūsmas optimizācija. Ātrgaitas ielu tīkla izveidošana.
Aktivitātes	Rīgas attīstības plāns 2006.-2018.gadam. paredz palielināt esoša maģistrālo ielu tīkla efektivitāti, to papildinot ar trūkstošiem ķēdes posmiem, izveidojot ātrgaitas ielu tīklu un izbūvējot jaunus Daugavas šķērsojumus, un novērst šaurās vietas esošo un jaunbūvējamo Daugavas šķērsojumu sasaiste ar esošo ielu tīklu, kā arī uzlabot pilsētas ielu tikla sasaisti ar TEN-T ceļu tīklu. Jaunizveidotie pārvadi un ielu posmu rekonstrukcija paātrinās plūsmas ātrumu un caurlaidību
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	2010. gadā 1 GWh 2016. gadā 50 GWh
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	Ir jau pabeigti pirmie projekti ielu pārvadu izveidošanā, bet ņemot vērā darba apjomu un pieejamos finansu resursus tas turpināsies arī pēc 2016. gada.
3. Pasākums	**Rīgas piepilsētas dzelzceļa un Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta sistēmas integrācija, lai uzlabotu publiskā transporta efektivitāti**
Kategorija	Finansu instruments/ES struktūrfondi
Pasākuma mērogs	Rīga, Rīgas piepilsēta
Mērķgrupa	Publiskā transporta pasažieri
Rīcības gala patēriņa pusē	Pasažieru plūsmas palielināšana sabiedriskā transportā Rīgā un Rīgas piepilsētā.
Aktivitātes	Projekts ietver pasažieru apkalpošanai paredzētās dzelzceļa infrastruktūras sakārtošanu (modernizēt pasažieru stacijas, paredzot pareju uz 550 mm augstiem peroniem), kas ļautu iegādāties modernus zemas grīdas elektrovilcienus. Paredzēti pasākumi dzelzceļa pasažieru pārvadājumu

	sistēmas sasaistei ar Rīgas sabiedriskā transporta sistēmu. Veiktie pasākumi palielinās publiskā transporta pieejamību un dos iespēju daļai privāto automašīnu lietotājiem pārslēgties uz publisko transportu.
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	2016. gadā 30 GWh
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	Pēc ERAF finansēta pētījuma veikšanas (2007 gads) tiks sākta precīzāka projekta izpildīšanas plānošana. Ņemot tā apmērus tas netiks realizēts agrāk kā 2016. gadā.
4. Pasākums	**Diferencētas nodokļa likmes piemērošana pasažieru automašīnām atkarībā no dzinēja tilpumu un vecuma**
Kategorija	Finansu instruments/nodoklis
Pasākuma mērogs	Visa valsts teritorija
Mērķgrupa	Vieglo automašīnu grupa, kuras dzinēju tilpums lielāks par 3000 cm^3
Rīcības gala patēriņa pusē	Automašīnu ar mazāku dzinēju tilpumu un degvielas patēriņa ekonomijas veicināšana
Aktivitātes	Pasākums ir vērsts uz vieglo automašīnu parka strukturālām izmaiņām, kas gala rezultātā veicinās vidējo degvielas patēriņa samazināšanos uz nobraukto kilometru. Papildus pasākums veicinās arī automašīnu kopas vidējā vecuma samazināšanos, kas arī pozitīvi ietekmēs enerģijas efektīvu izmantošanu.
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	* - skat. piezīmi pēc 2.4.1. tabulas
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	Jaunās likmes stājas spēkā 2007. gadā un paredzēts, ka tās darbosies līdz 2016. gadam.
5. Pasākums	**Informācijas izplatīšana par efektīvām enerģijas patēriņa samazināšanas tehnoloģijām un pieejām (optimāls gaisa spiediens riepās pasažieru**

	automašīnās).
Kategorija	Informācijas pasākumi
Pasākuma mērogs	Visa valsts teritorija
Mērķgrupa	Visas autotransporta grupas
Rīcības gala patēriņa pusē	Informācijas izplatīšana lietotājiem par degvielas ekonomijas veidiem (riepu spiediena izmaiņa, braukšanas iemaņas un citi).
Aktivitātes	Pasākums ir vērsts uz informācijas apkopošanu un izplatīšanu par dažādiem lietotājam izmantojamiem degvielas taupīšanas veidiem, kas nav saistīts ar lielām izmaksām, bet galvenokārt ar lietotāja uzvedības izmaiņu. Informācijas izplatīšanai iespējams izmantot visdažādākos veidus (prese, TV, bukleti).
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	* - skat. piezīmi pēc 2.4.1. tabulas
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	2008. – 2016. gads

Kopējie enerģijas ietaupījumi sektorā 2008.-2016.gadam ir 204 GWh, bet vidējā termiņā 2008.-2010.gadam 4 GWh.

Ietaupījuma novērtēšanai tiks izmantota no augšas uz leju vērstā pieeja (top-down), aprēķinot sektora energointensitāti un specifiskos enerģijas patēriņa rādītājus uz izvēlēto vienību.

2.5 Lauksaimniecība un lauku attīstība

2004.gadā lauksaimniecība deva 4,3% no kopējā valsts IKP, un ir salīdzinoši neliels enerģijas gala patērētājs valstī. 2004. gadā lauksaimniecības gala patēriņš bija 3.0 % no valsts kopējā enerģijas gala patēriņa. Kā viens no trūkumiem efektīvas saimniekošanas ieviešanai ir nepietiekamo resursu dēļ novecojusi lauksaimniecības tehnika, būves un iekārtas, ieskaitot ar dabas aizsardzības prasībām saistīto aprīkojumu. Tāpēc ievērojami kapitālieguldījumi paredzēti tehnikas un iekārtu iegādē efektivitātes paaugstināšanai.

2.5.1.tabula

EE pasākumi lauksaimniecības un lauku attīstības sektorā

Nr.	Programma	Rīcības gala patērētāju pusē	Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016. gadā (GWh)	Termiņš	Atbildīgā institūcija
1.	SAPARD programma strukturālām reformām lauksaimniecības un lauku attīstībai	Lauksaimniecisko būvju un iekārtu, kā arī lauksaimniecībā izmantojamās tehnikas modernizācija	*	2001.-2003.	ZM
2.	Latvijas Lauku attīstības programma 2007.-2013.	Lauku saimniecību modernizācija, energoapgādes sistēmu ar atjaunojamiem energoresursiem būvniecība vai rekonstrukcija, kurināmā ražošana no lauksaimniecības	*	2007.-2013.	ZM

		un mežsaimniecības produktiem esošā uzņēmumā, izņemot biogāzes iegūšanu un tās transformēšanu siltumenerģijā			
	Kopā		**11**		

* - sagaidāmais enerģijas ietaupījums tiek noteikts nozarei kopumā. Rīcības ietekmes vērtēšanai plānots izmantot nozari raksturojošos indikatorus.

2.5.2.tabula

Nepieciešamais publiskā finansējuma apjoms un izpildes termiņš

	Pasākums	**Nepieciešamais finansējums, 1000 LVL**	**Finansējuma avots**	**Īstenošanas gads**
1	SAPARD Latvijas Lauksaimniecības un lauku attīstības programma 2000.-2004.	24 413	ES finansējums, Sabiedriskais finansējums	2000-2004
2	Latvijas Lauku attīstības programma 2007.-2013.	661 213 *	ELFLA Sabiedriskais finansējums Privātais finansējums Valsts budžets	2007.-2013.
	Kopā	**685626**		

* Paredzētais finansējums uzrādīts visam programmas periodam.

1. Pasākums	**SAPARD apakšprogramma** 1.1 lauksaimniecības tehnikas, iekārtu un būvju modernizācija
Kategorija	Finanšu instruments/pirmsstrukturālie fondi
Pasākuma mērogs	Visa valsts teritorija
Mērķgrupa	Zemnieki, lauksaimniecības komersanti, lauku uzņēmēji un lauksaimniecības un zivsaimniecības

	produktu pārstrādes komersanti.
Rīcības gala patēriņa pusē	Uzstādītais mērķis tika sasniegts īstenojot: - lauksaimniecības produktu ražošanas konkurētspējas palielināšanu.
Efektivitāte (aktivitāšu apraksts)	Lielākais investīciju apjoms (93%) novirzīts tehnikas modernizēšanai, kas saistīts ar lauksaimnieku vēlmi atjaunot savus tehniskos parkus.
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	* - skat. piezīmi pēc 2.5.1. tabulas
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	Tā kā SAPARD bija pirmsstrukturālo fondu ieviešanas programma, tad tā ilga no 2001. līdz 2003. gadam

2. Pasākums	**Latvijas Lauku attīstības programma 2007.-2013.gadam pasākums 121 – Lauku saimniecību modernizācija -** lai uzlabotu lauku saimniecību ekonomiskās darbības rādītājus, konkurētspēju, paaugstinātu lauksaimniecības produktu kvalitāti un veicinātu augstāku dzīvnieku labturības, darba drošības un vides standartu ieviešanu.
Kategorija	Finanšu instruments/ELFLA
Pasākuma mērogs	Visa valsts teritorija
Mērķgrupa	Atbalsta saņēmēji: - ir juridiskas vai fiziskas personas , kas ražo Eiropas Kopienas Dibināšanas līguma I pielikumā minēto lauksaimniecības produkciju, vai arī atbilstīga lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība.
Gala patēriņa energoefektivitātes pasākumi	Pasākuma mērķis ir paaugstināt lauksaimnieciskās ražošanas efektivitāti, samazināt degvielas patēriņu lauksaimniecības tehnikas izmantošanā

	un veicināt ilgtspējīgu attīstību, lauksaimniecībā izmantojamās tehnikas parka atjaunošanai. Līdz ar to pasākuma ietvaros tiek paredzētas aktivitātes: ▪ investīcijas jaunu iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegādei un uzstādīšanai, kas paredzētas lauksaimniecības produkciju ražošanai; ▪ jaunu lauksaimniecības produktu ražošanas būvju būvniecība, rekonstrukcija un nepieciešamo būvmateriālu iegāde.
Efektivitāte	Arvien pieaugošo vides aizsardzības prasību un energoefektivitātes paaugstināšanas prasību ietekmē jāveicina resursus taupošu, vairākkārtēju izmantošanu veicinošu un dabai kaitīgo izmešu apjomu mazinošu ražošanas tehnoloģiju ieviešana visās lauksaimniecības produkcijas ražošanas ķēdēs, ieskaitot lauksaimniecībā izmantojamo transporta parku un neatjaunojamu vai grūti atjaunojamu dabas resursu patēriņu – īpaši ūdens un enerģijas.
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	* - skat. piezīmi pēc 2.5.1. tabulas
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	2007. – 2013. gads

3. Pasākums	**Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākums 312 (311) – Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošana) apakšpasākums „Enerģijas ražošanu no lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes biomasas"** - apakšpasākuma mērķis ir atbalstīt uzņēmumus,

	kuri izveido enerģijas ražošanu no biomasas, kas ir lauksaimniecības vai mežsaimniecības izcelsmes.
Kategorija	Finanšu instruments/ELFLA
Pasākuma mērogs	Latvijas lauku teritorija
Mērķgrupa	Atbalsta saņēmēji: - fiziska vai juridiska persona, kas ražo Eiropas Kopienas dibināšanas līguma I pielikumā minētos lauksaimniecības produktus.
Gala patēriņa energoefektivitātes pasākumi	Pasākuma mērķis ir atbalstīt uzņēmumus, kuri izveido enerģijas ražošanu no biomasas, kas ir lauksaimniecības vai mežsaimniecības izcelsmes. Pasākuma ietvaros tiek atbalstītas investīcijas jaunu iekārtu iegādē un būvniecībā, lai nodrošinātu enerģijas ražošanu no lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes biomasas un lai iegūtu siltumenerģiju un elektroenerģiju.
Efektivitāte	Pasākums nodrošinās efektīvāku resursu izmantošanu un nodrošinās pieejamību alternatīviem enerģijas avotiem.
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	* - skat. piezīmi pēc 2.5.1. tabulas
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	2007. – 2013. gads

4. Pasākums	**Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākums 321 – Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem** - pasākuma mērķis ir veicināt publiskās infrastruktūras kvalitātes uzlabošanos lauku teritorijās apdzīvotības saglabāšanai.
Kategorija	Finanšu instruments/ELFLA
Pasākuma mērogs	Latvijas lauku teritorija, izņemot Rīgas rajona vietējās pašvaldības ar iedzīvotāju skaitu virs 5000. Novadi ar lauku teritoriju un pilsētas ar

	lauku teritoriju pasākumu drīkst realizēt tikai lauku teritorijā.
Mērķgrupa	Atbalsta saņēmēji: - pilsētu, novadu vai pagastu pašvaldības, kuras administrē Latvijas lauku teritoriju, kas noteikta kā pasākuma īstenošanas vieta.
Gala patēriņa energoefektivitātes pasākumi	Pasākuma mērķis ir veicināt publiskās infrastruktūras kvalitātes uzlabošanos lauku teritorijās apdzīvotības saglabāšanai. Pasākuma ietvaros tiek atbalstītas investīcijas energoapgādes sistēmas ar atjaunojamiem energoresursiem būvniecībai vai rekonstrukcijai.
Efektivitāte	Pasākums nodrošinās efektīvāku resursu izmantošanu un nodrošinās pieejamību alternatīviem enerģijas avotiem.
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	* - skat. piezīmi pēc 2.5.1. tabulas
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	2007. – 2013. gads

Kopējais enerģijas patēriņa ietaupījums laika posmā 2008.-2016. – 11 GWh, vidējā termiņā 2008.-2010.gadam – 0 GWh.

Enerģijas ietaupījuma novērtēšanai ir izmantota „lejupejošā" (top-down) metode. Enerģijas ietaupījums aprēķināts, analizējot kopējo enerģijas patēriņu Latvijas Republikas lauksaimniecības sektorā kopumā. Analīze veikta galvenajiem enerģijas un kurināmā veidiem:

- Elektroenerģijai;
- Siltumenerģijai;
- Kurināmais (dabas gāze, koksne, naftas produkti, ogles)

2.6 Horizontālie un starp-sektoru pasākumi

Ja enerģijas resursa cena veicina patēriņa pieaugumu neadekvāti efektivitātei, tad viens no instrumentiem lai atgādinātu patērētājiem par nepieciešamību saglabāt konkurences spēju un veikt veicinošus ieguldījumus energoefektivitātes pasākumos ir enerģijas nodokļa piemērošana. Tas papildus ir arī spēcīgs stimuls inovācijas un tehnoloģiskā progresa izaugsmei.

2.6.1.tabula

Horizontālie un starp-sektoru EE pasākumi

Nr.	Pasākums	Rīcības gala patērētāju pusē	Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016. gadā (GWh)	Termiņš	Atbildīgā institūcija
1.	Akcīzes nodokļa piemērošana naftas produktiem	Panākt degvielas patēriņa ietaupījumu transporta sektorā		2004. – 2016.	FM
2.	Akcīzes nodokļa piemērošana elektroenerģijai	Veicināt patērētāju motivāciju energoefektivitāte s pasākumiem dažādos enerģijas patēriņa sektoros		2007. – 2016.	FM

2.6.2.tabula

Nepieciešamais publiskā finansējuma apjoms un izpildes termiņš

	Pasākums	Nepieciešamais finansējums, 1000 LVL	Finansējuma avots	Īstenošanas gads
1	Akcīzes nodokļa piemērošana naftas produktiem	-	-	-
2	Akcīzes nodokļa piemērošana elektroenerģijai	-	-	-
	Kopā	**-**		

1. Pasākums	Akcīzes nodokļa piemērošana naftas produktiem
Kategorija	Finansu instruments/nodoklis
Pasākuma mērogs	Visa valsts teritorija
Mērķgrupa	Transporta lietotāju dažādas grupas
Rīcības gala patēriņa pusē	Panākt degvielas patēriņa ietaupījumu transporta sektorā
Aktivitātes	Latvijas Republikā atbilstoši likumam "Par akcīzes nodokli" naftas produktiem likmes harmonizēs ar ES noteiktām līdz 2013. gadam (Eiropas Padomes 2004.gada 29.aprīļa Direktīva 2004/74/EK, ar ko groza Direktīvu 2003/96/EK par dažu dalībvalstu iespēju piemērot nodokļu līmeņa pagaidu atbrīvojumus vai samazinājumus attiecībā uz enerģētikas produktiem un elektroenerģiju). Akcīzes nodokļa palielinātās likmes piemērošana naftas produktiem sekmē satiksmes organizāciju, autotransporta struktūras labvēlīgu izveidi, kā arī pasažieru pārslēgšanos uz enerģiju efektīvāk izmantojošiem satiksmes veidiem, tajā skaitā uz publiskā transporta veidiem (elektrotransports).
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	n.a.
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	2004. -2016. gads
2. Pasākums	Akcīzes nodokļa piemērošana elektroenerģijai.
Kategorija	Finansu instruments/nodoklis
Pasākuma mērogs	Visa valsts teritorija
Mērķgrupa	Enerģijas patērētāju dažādas grupas
Rīcības gala patēriņa pusē	Veicināt patērētāju motivāciju energoefektivitātes pasākumiem dažādos elektroenerģijas patēriņa sektoros
Aktivitātes	Saskaņā ar Eiropas Padomes 2004.gada 29.aprīļa

	Direktīvu 2004/74/EK, ar ko groza Direktīvu 2003/96/EK par dažu dalībvalstu iespēju piemērot nodokļu līmeņa pagaidu atbrīvojumus vai samazinājumus attiecībā uz enerģētikas produktiem un elektroenerģiju Latvijas Republika ievieš akcīzes nodokli elektroenerģijai Akcīzes nodokļa piemērošana un turpmāk likmju paaugstināšana motivēs dažādu sektoru energopatērētājus pievērst uzmanību energoefektivitātes jautājumiem un veikt pasākumus patēriņa samazināšanai.
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	n.a.
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	2007. -2016. gads

Tā kā uz energoefektivitātes pasākumu rīcības plāna sagatavošanas laiku nav skaidrības par Eiropas Komisijas ieteiktajām novērtēšanas metodēm starp-sektoru energoefektivitātes pasākumiem, tad tabulās nav uzrādītas paredzamo ietaupījumu skaitliskās vērtības.

2.7 Valsts sektora parauglomas izpilde

Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 5.aprīļa Direktīvas 2006/32/EK par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem prasībām (5.pants) valstij ir jāuzņemas būt par paraugu energoefektivitātes prasību realizēšanā. Dalībvalstīm ir pienākums veikt nepieciešamos pasākumus 2006. gada 5. aprīļa Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/32/EK par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem un, ar ko atceļ Padomes Direktīvu 93/76/EEK, prasību ieviešanu, pārņemot direktīvas prasības nacionālajos tiesību aktos līdz 2008.gada 17.maijam. Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 5.aprīļa Direktīvas 2006/32/EK par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem prasībām kā obligāti ieviešamas prasības valsts parauglomas realizācijai ir izvēlētas :

- Energoefektīvu elektroierīču iegāde valsts pārvaldes un pašvaldību iestāžu vajadzībām
- Veikt energoauditus un īstenot to sakarā sniegtos rentabilitātes ieteikumus.

2.7.1.tabula

EE pasākumi valsts sektorā

Nr.	Pasākums	Rīcības gala patērētāju pusē	Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016. gadā (GWh)	Termiņš	Atbildīgā institūcija
1.	Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 5.aprīļa Direktīvas 2006/32/EK par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem Pielikuma VI punktu c) un e) prasību iekļaušana publisko iepirkumu likumā	1)Energoefektīvu elektroierīču iegāde valsts pārvaldes un pašvaldību iestāžu vajadzībām 2) brīvprātīga energoefektīvu elektro-ierīču iegāde privātajā sektorā valsts parauga rezultātā.	28	2008.-2016.	EM
2.	Jauno valsts administrācijas ēku būvniecība saskaņā ar energoefektīvas būvniecības labās prakses principiem un Eiropas Parlamenta un Padomes 2002.gada 16.decembra Direktīvas 2002/91/EK par ēku energoefektivitāti prasībām	1)Energoefektīvu valsts pārvaldes ēku būvniecība 2) brīvprātīga energoefektīvu ēku būvniecība privātajā sektorā valsts parauga rezultātā.	12	2009.-2016.	EM
	Kopā		**40**		

2.7.2.tabula

Nepieciešamais publiskā finansējuma apjoms un izpildes termiņš

	Pasākums	Nepieciešamais finansējums, 1000 LVL	Finansējuma avots	Īstenošanas gads
1	Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 5.aprīļa Direktīvas 2006/32/EK par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem Pielikuma VI punktu c) un e) prasību iekļaušana publisko iepirkumu likumā	50	Valsts budžets	2008
2	Jauno valsts administrācijas ēku būvniecība saskaņā ar energoefektīvas būvniecības labās prakses principiem un Eiropas Parlamenta un Padomes 2002.gada 16.decembra Direktīvas 2002/91/EK par ēku energoefektivitāti prasībām	100	Valsts budžets	2009.-2010.
	Kopā	**150**		**2008-2010**

1. Pasākums	**Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 5.aprīļa Direktīvas 2006/32/EK par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem Pielikuma VI punku c) un e) prasību iekļaušana publisko iepirkumu likumā**
Kategorija	Valsts sektora paraugloma
Pasākuma mērogs	Visā valsts teritorijā

Mērķgrupa	Valsts pārvaldes iestādes, pašvaldības
Rīcības gala patēriņa pusē	1) Energoefektīvu elektroierīču iegāde valsts pārvaldes un pašvaldību iestāžu vajadzībām 2) brīvprātīga energoefektīvu elektro-ierīču iegāde privātajā sektorā valsts parauga rezultātā.
Efektivitāte	Sagaidāms, ka pirmajā papildinātā Publisko iepirkumu likuma darbības gadā efekts būs mazāks (8 GWh). Kopumā pasākuma efektivitāte vērtējama kā augsta, jo tās izpilde valsts pārvaldes iestādēm būs obligāta.
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	2010. gadā 2 GWh 2016. gadā 28 GWh
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	2008. gada laikā paredzēts izstrādāt un ieviest Publisko iepirkumu likuma grozījumus, kas stāsies spēkā ar 2009. gadu.

2. Pasākums	**Jauno valsts administrācijas ēku būvniecība saskaņā ar energoefektīvas būvniecības labās prakses principiem un Eiropas Parlamenta un Padomes 2002.gada 16.decembra Direktīvas 2002/91/EK par ēku energoefektivitāti prasībām**
Kategorija	Valsts sektora paraugloma
Pasākuma mērogs	Visā valsts teritorijā
Mērķgrupa	Valsts pārvaldes iestādes
Rīcības gala patēriņa pusē	1) Energoefektīvu valsts pārvaldes ēku būvniecība 2) brīvprātīga energoefektīvu ēku būvniecība privātajā sektorā valsts parauga rezultātā.
Efektivitāte	Galvenā pasākuma ietekme uz valsts energoefektivitāti kopumā sagaidāma caur demonstrācijas efektu, jo valsts administrācijas ēku energopatēriņš kopējā valsts energobilancē vērtējams kā niecīgs. Sagaidāms, ka efektivitāti no pasākuma realizācijas varēs novērot tikai 2015. gadā, jo demonstrācijai nepieciešamas

	faktiski uzbūvētas energoefektīvas ēkas.
Sagaidāmais gada enerģijas ietaupījums 2016 un 2010.gadā	2010. gadā 0 GWh 2016. gadā 12 GWh
Ieviešanas statuss un precīzs pasākuma īstenošanas uzsākšanas laiks un pabeigšanas laiks	2009.-2011. gados tiks izstrādātas un apstiprinātas energoefektīvu ēku būvniecības vadlīnijas. Sākot no 2011 gada, valsts pārvaldes ēku būvniecība tiks veikta saskaņā ar šīm vadlīnijām.

Kopējais enerģijas patēriņa ietaupījums laika posmā 2008.-2016. – 40 GWh, vidējā termiņā 2008.-2010.gadam – 2 GWh.

2.8 Centralizētā siltumapgāde

Liels energoefektivitātes potenciāls pastāv centralizētajā siltumapgādē, tomēr Energoefektivitātes rīcības plāns saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 5.aprīļa Direktīvu 2006/32/EK par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem ir vērsts tikai uz gala enerģijas ietaupījumu. Tāpēc ietaupījums, kas veidojas īstenojot pasākumus siltumavotos un siltumtīklos, netiek iekļauts valsts energoietaupījuma mērķa aprēķinā.

Latvijā centralizētās siltumapgādes sistēmās 2006. gadā tika saražoti 30,1 PJ (8349 GWh) siltumenerģijas. Pārējo nepieciešamo siltumenerģijas apjomu saražo lokālie un individuālie ražotāji. 10. att. parādīta siltumenerģijas ražošanas dinamika laika posmā 2000.-2006. Nevienmērība un samazinājuma tendence izskaidrojama ar klimatiskajiem rādītājiem, kā arī veiktajiem energoefektivitātes pasākumiem siltumavotos, siltumtīklos un patērētāju sistēmās.

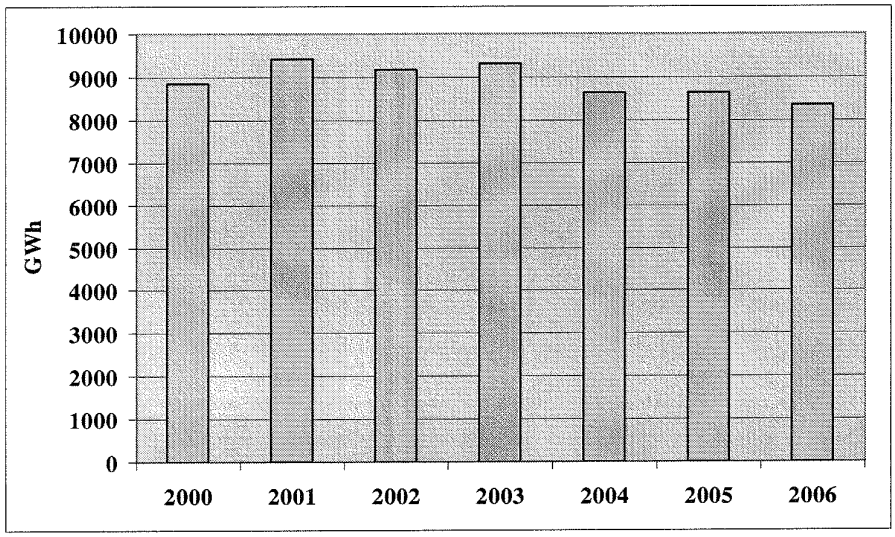

10. att. CSS saražotā siltumenerģija[6]

Centralizētās siltumapgādi 2006. gadā raksturo šādi siltumenerģijas patēriņa dati:

- mājsaimniecības 17,8 PJ (4949 GWh) jeb 73.1%;
- rūpniecība 0,6 PJ (1176 GWh) jeb 2,6%;
- pārējie patērētāji 5,9 PJ (1649 GWh) jeb 24,3%.

Centralizētās siltumapgādes sektorā siltumenerģija tiek ražota koģenerācijas stacijās un katlu mājās. Koģenerācijas stacijās tiek saražoti 16,7 PJ (4627 GWh) jeb 55,4%, bet katlu mājās 13,4 PJ (3722 GWh) jeb 44,6% siltumenerģijas.

Latvijas siltumapgādē no izmantotajiem primārajiem resursiem gandrīz 97% veido divi kurināmā veidi – dabas gāze un kurināmā koksne. Centralizētās siltumapgādes sistēmās dominējošais kurināmais ir dabas gāze (91,8%), liels īpatsvars (15,0%) ir kurināmajai koksnei.

Siltumapgādes efektivitāti raksturojošie indikatori 2006. gadā ir vērtējami kā zemi un liecina par ievērojamu energoefektivitātes potenciālu siltumapgādē:

- siltumenerģijas ražošanā siltumavotu (katlumājas un koģenerācijas stacijas) efektivitāte – 76,5% (enerģijas ražošana pret izmantoto kurināmā apjomu). Ņemot vērā faktu, ka modernos dabas gāzes un šķidrā kurināmā siltumavotos efektivitāte pārsniedz 90%, bet cietā

[6] LR Centrālās Statistikas pārvaldes dati

kurināmā – 80%, var secināt, ka pastāv potenciāls efektivitātes paaugstināšanai. Lokālajā un individuālajā siltumapgādē nav iespējams kvantitatīvi noteikt ražošanas efektivitāti, jo saražotā siltumenerģija netiek uzskaitīta, taču arī šeit pastāv potenciāls efektivitātes paaugstināšanai, it īpaši koksnes izmantošanai individuālajā sektorā.;

- siltumenerģijas pārvadē siltumenerģijas zudumi – 15,6% (siltumenerģijas zudumi pret tīklā nodoto siltumenerģiju), bet atsevišķās siltumapgādes sistēmās pārsniedz 20%. Siltumenerģijas pārvades sistēmās vēl ir liels potenciāls energoefektivitātes paaugstināšanai;

Energoefektivitātes paaugstināšana ir saistīta ar liela apjoma investīcijām. Līdzšinējā rekonstrukcijas procesā ir izmantoti pašvaldību un siltumapgādes uzņēmumu līdzekļi, kā arī Valsts investīciju un citu atbalsta programmu finansējums. Pēdējo gadu laikā pastāv iespēja izmantot arī ES fondu līdzfinansējumu.

Gan siltumavotu, gan siltumtīklu modernizācijai nepieciešami lieli kapitālieguldījumi, un tā ir saistīta ar finansēšanas problēmām. Šķērslis investīcijām ir daudzviet neadekvātais siltumenerģijas tarifs, kas sedz tikai nepieciešamās ekspluatācijas un uzturēšanas izmaksas.

Centralizētās siltumapgādes sistēmās neapgūtais[7] apkures perioda vidējo siltumslodžu potenciāls ir aptuveni 550 MW_{th}, kas savukārt sadalās šādi:

- Rīgā koģenerācijas potenciāls ir aptuveni 50 MW_{th};
- Latvijas lielākajās pilsētās – 250 MW_{th} (Daugavpilī – 100 MW_{th}, Liepājā – 80 MW_{th}, Ventspilī – 40 MW_{th}, Rēzeknē – 30 MW_{th});
- Pārējās pilsētas (ar iedzīvotāju skaitu vismaz 4000) – 250 MW_{th}.

Lai minētais koģenerācijas potenciāls tiktu maksimāli apgūts, ir jācenšas saglabāt un attīstīt esošo centralizēto siltumapgādi, kas nodrošina nepieciešamo pastāvīgo siltumslodzi. Lai iegūtu maksimālu efektu, izvēloties koģenerācijas jaudas, nepieciešams piemēroties esošajai siltumslodzei.

Enerģētikas attīstības pamatnostādnes 2007.-2016. nosaka, ka :

- Siltumenerģijas ražošanas iekārtām vidējo efektivitātes līmeni valstī laika posmā līdz 2016. gadam jāpaaugstina līdz 80%-90%.

---

[7] Šis siltumslodžu apjoms pagaidām netiek izmantots koģenerācijas procesā, un to nosedz tikai ūdenssildāmie katli

- Laika posmā līdz 2016. gadam jāsamazina vidējo valsts siltumenerģijas zudumu līmeni siltumenerģijas pārvades un sadales tīklos līdz 14%.

2007.-2013. plānošanas periodā darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi" 3.5.prioritāte "Vides infrastruktūras un videi draudzīga enerģētikas veicināšana" paredz atbalstu enerģētikas nozarei. Šī ir Kohēzijas fonda finansēta prioritāte, kas vērsta uz videi draudzīgu attīstības priekšnoteikumu radīšanu, pilnveidojot vides infrastruktūru, kā arī paaugstinot energoefektivitāti un atjaunojamo energoresursu izmantošanu centralizētās siltumapgādes pakalpojumos.

Pasākuma „Enerģētika" ietvaros tiks sniegts atbalsts siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai visos tās posmos – ražošanā, pārvadē un sadalē un kurināmā konversijai ar mērķi izmantot atjaunojamos vai citus vietējos primāros enerģijas resursus, kā arī atjaunojamo energoresursu izmantojošu koģenerācijas elektrostaciju attīstībai:

- 3.5.2.1.aktivitāte. Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai (plānotais publiskais finansējums 42,32 milj. LVL);
- 3.5.2.2.aktivitāte. Atjaunojamo energoresursu izmantojošu koģenerācijas elektrostaciju attīstība (plānotais publiskais finansējums 17.35 milj. LVL).

Prognozētie augstākminēto aktivitāšu rezultatīvie rādītāji:

- Nomainīti aptuveni 20 km siltumtrašu un par aptuveni 50 GWh samazināti siltumenerģijas zudumi;
- Uzstādītā elektriskā jauda koģenerācijas stacijās, kas izmanto atjaunojamos energoresursus - aptuveni 10 MW_{el}.

2.8.2.tabula

Nepieciešamais publiskā finansējuma apjoms un izpildes termiņš

	Pasākums	**Nepieciešamais finansējums, 1000 LVL**	**Finansējuma avots**	**Īstenošanas gads**
1	Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai	42 320	Kohēzijas fonds	2009.-2010.
2	Atjaunojamo energoresursu izmantojošu koģenerācijas	17 350	Kohēzijas fonds	2008.-2009.

	elektrostaciju attīstība			
	Kopā	**59 670**		**2008.-2010.**

2.9 Tiesību aktu iniciatīvas

Latvijas Republikā ir izstrādāts Ēku energoefektivitātes likums, ar kuru Latvijas Republikas tiesību aktos tiks īstenota Eiropas Parlamenta un Padomes 2002.gada 16.decembra Direktīva 2002/91/EK par ēku energoefektivitāti. Šis likums ir galīgajā lasījumā ir pieņemts 2008. gada 13. martā. Saskaņā ar šo likumu, valstī būs jāizstrādā vairāki Ministru Kabineta noteikumi, kuros būtu iekļauti sekojoši jautājumi:

- Institucionālā sistēma, tās institūcijas uzdevumi, pienākumi un atbildība;
- Definēta enerģijas patēriņa normatīvu esošajām daudzdzīvokļu mājām un minimālo prasību piemērošana mājokļu energosertificēšanai;
- Vienota aprēķina metode ēku energoefektivitātes parametru noteikšanai;
- Neatkarīgo ekspertu apmācības un sertificēšanas kārtība,
- Katlu un gaisa kondicionēšanas sistēmas pārbaudes kārtība.

2.9.2.tabula

Nepieciešamais publiskā finansējuma apjoms un izpildes termiņš

	Pasākums	**Nepieciešamais finansējums, 1000 LVL**	**Finansējuma avots**	**Īstenošanas gads**
1	Eiropas Parlamenta un Padomes 2002.gada 16.decembra Direktīvas 2002/91/EK par ēku energoefektivitāti prasību iekļaušana	30	Valsts budžets	2008
2	Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 5.aprīļa Direktīvas 2006/32/EK par enerģijas galapatēriņa	35	Valsts budžets	2009.

	efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem prasību iekļaušana			
	Kopā	**65**		**2008-2009**

Lai īstenotu Eiropas Parlamenta un Padomes 2002.gada 16.decembra Direktīvas 2002/91/EK par ēku energoefektivitāti prasības, minētie tiesību akti Latvijas Republikā jāievieš līdz 2008. gada beigām.

Līdz 2009. gada beigām minēto likumu paredzēts papildināt ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 5.aprīļa Direktīvas 2006/32/EK par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem prasībām, veidojot vienotu valsts energoefektivitātes likumu.

Lai Latvijas Republikas tiesību aktos ieviestu visas Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 5.aprīļa Direktīvas 2006/32/EK par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem prasības, 2008. gada laikā tiks izstrādāts Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 5.aprīļa Direktīvas 2006/32/EK par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem ieviešanas plāns, saskaņā ar kuru tiks sagatavoti un ieviesti atbilstošie Ministru kabineta noteikumi.

Ekonomikas ministrs K.Gerhards